

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.

Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 8. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Racuni pri pošti čez zavodil: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 40.—
Za tuzemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Ruska zunanja politika

Letošnje zborovanje sovjetskega osrednjega izvršnega odbora, ki vrši v Rusiji nekako funkcijo parlamenta, je izkazalo zanimanje mednarodnega sveta zaradi ekspozejev Molotova in Litvinova. Gotovo je ves svet z razumljivo napetostjo pričakoval izjav obeh odgovornih in vodilnih moskovskih državnikov, saj je Sovjetska zveza v gospodarskem in zunanje političnem pogledu ravno preteklo leto zaključila tako ugodno, kakor doslej še nobeno drugo leto. Iz poročil časopisov o velikanskih uspehih sovjetske diplomacije med letom, ko je skoro vsak mesec tisk zabeležil kako novo posrečeno podjetje moskovskih državnikov, se je v svetu tvorilo mnenje, da se je Rusija popolnoma osvobodila nekdanje osamljenosti in da je z večjim delom najplavnejših držav že v urejenih odnosih.

V glavnem ta nazor gotovo odgovarja dejanskim prikladem in danes okoli sovjetov ni več onega hladnega odklajnajočega kordona, ki se je bil storil prva leta po svetovni vojni. Vendar pa je do popolnoma urejenih odnosov in rednih stikov še zelo daleč, ker se zid nezaupanja taja le počasi. Ekspoze Molotova na zadnjem zasedanju osrednjega izvršnega odbora v Moskvi nam podaja o tem nedvomno in jasno sliko. Pri tem si ne moremo misliti, da bi bil sovjetski državnik namenoma prepregel svoje poročilo s črnoglednim pesimizmom, ker bi tak ekspoze vplival na rusko javno mnenje kakor mrzel curek in bi lahko v širokih plasteh izkval malodušje, nevarno zlasti sedaj ob začetku druge petletke. V danih prikladih bi bilo prej več povoda za rožnato sliko, ki pa si je Molotov tudi ni upal razviti poslušalcem. Zato se je trudil ostati na polju stvarnosti.

Iz celotnega poročila Molotova veje otipljiva skepa, kajti Moskva tudi po uspehih zadnjega leta prav za prav še vedno nima drugega prijatelja nego Turčijo, koje hvalečnost in prijateljstvo je kemal na ankarskih jubilejnih svečanostih še posebno poudarjal. Ni dvoma, da so se tudi odnosi med Rusijo in Francijo, Poljsko in Malo antio in toliko izboljšali, da je pripravljena pot za razpolno sporazumno delovanje. Molotov pa je razmerje do Poljske označil z zelo suhoparnim in malo pomembnimi besedami »o kulturnih stikih, ki so se začeli navezovati med obema državama.« razmerje do Francije pa je samo dejal, da »je stopilo v novo razvojno stopnjo.« Tudi tej skromni izjavi je kasneje Litvinov priliči še vode, ko je naglasil možnost, da bi izprememba vlade v Parizu čisto lahko zopet uničila doseženi uspeh.

Kar se tiče odnosov napram Angliji in Italiji, je Molotov govoril z isto zmerno rezervno, poudarjajoč da se kljub političnemu pomirjenju še ni posrečilo ustvariti trdnih gospodarskih in trgovinskih temeljev, dasi je italijansko priznanje de jure staro že deset let in dasi med Moskvjo in Rimom nikoli ni bilo takih ostrih nesoglasij, kakor so nastajala pred leti vsak čas med Anglijo in Rusijo. Ameriško priznanje Rusije, ki je bilo eden najznamenitejših dogodkov svetovne politike v preteklem letu, je odpravil Molotov prav na kratko in tudi Litvinov, neposredni tvorec sporazuma, ni našel za potrebno, da bi posebno poudaril pomen tega zblizanja.

Nemški tisk tolmači to zmernost moskovskih državnikov sebi v prid, češ, da vsi ruski diplomatski uspehi le nimajo onega pomena, ki jim ga je pridajala bežna dnevna senzacionalnost. S tem se hočejo Nemci potolažiti in preiti preko dejstva, da so z uradnega mesta v Kremlju prvič padle tako ostre besede na naslov Nemčije, kakršnih ni bila deležna še nobena druga država. Nemci pri tem pozabljajo, da se Rusija, ki se po lagoma, toda z železno doslednostjo vrača na mesto sodočujočje velesile in je kot taka po vsem svetu že močno spoštovana, ne more tako otročje in pričačavo veseliti svojih uspehov in ključ svetovne diplomacije, kakor bi to najbrž gotovo storil nemški kancelar v sličnem položaju. Molotov in Litvinov pa sta v svojih ekspozejih enostavno ugotovila dejanski položaj, vedoč da bi optimizem ne bil na mestu, preveliko veselje pa bi zmanjševalo ugled države, ki se razprostira preko šestine sveta.

Cepnav je torej rezerviranost v izjavah Molotova in Litvinova razumljiva, jo skušajo Nemci naslikati kot strah in negotovost. V svojem prizadevanju so tem bolj vneti, ker sta oba boljševiska voditelja govorila o Nemčiji izredno ostro. Obodila sta njeno revizionistično politiko z ne ravno vpludnimi besedami. Molotov je govoril celo o morali Hotentotov, ki so si jo osvoili hitlerjevci. Končno pa je naslovil na Nemčijo in Japonsko, ki ju očitno na Ruskem enako cenijo, še odločno pretinjo, da bo »170 milijonov ruskega prebivalstva znalo braniti vsako ped ruske zemlje.« V svojih izjavah sta se oba govornika dotaknila tudi Društva narodov in

HITLERJEVSKI REVOLUCIONARNI IZGREDI V AVSTRIJI

Heimwehr hoče izrabiti situacijo za svojo diktaturo — Nemiri po delavskih taboriščih — Justifikacija v Gradcu

Dunaj, 11. januarja. r. Razvoj notranjepolitične situacije v Avstriji se z naglimi koraki bliža kulminaciji, pri kateri se bo odločila usoda Dollfusovega režima ob enem pa tudi bodoči razvoj avstrijske politike. Poslednja, ki so se vršila zadnje dni med voditeljem Heimwehra knezom Starhemborgom in kancelarjem dr. Dollfusom, niso dovedla do nikakega sporazuma. Tudi napoved vlade, da bo najstrožje je nastopala proti vsem kalilec živnega reda in miru, ni dosegla v vrstah Heimwehra zaželjenega odmeva. Po dvanajstih konferencah voditeljev Heimwehra je sredi izšel proglas kneza Starhemborga, ki precizira

stališče Heimwehra

v pogledu bodočega političnega razvoja. V proglasu pravi Starhemborg, da sta bolj ko kdaj potrebni disciplina in odločnost. Heimwehr in njegov pokret sta bila zloabljena in ogoljufana. Končni cilj Heimwehra je neomejeno pofašistenje Avstrije na način, ki najbolj odgovarja avstrijskim razmeram. Brezobzirno se mora predvsem zatreči korupciji strankarske države, do temeljev iztebiti marksizem in rešiti državo narodno-socialističnih teroristov. Heimwehr je odločno proti vsem paktom, bodisi na levo ali desno. Končno poziva proglas vse pristaje Heimwehra, naj ostanejo vztrajni in odločni v tej veliki borbi.

Kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, je bil knez Starhemborg obenem pooblaščen za nadaljevanje poznanj s kancelarjem dr. Dollfusom v cilju povečanja vpliva Heimwehra na državno politiko. Predvsem zahteva Heimwehr zase vso eksekutivno oblast, ki naj bi se izročila predstavniku Heimwehra, podkancelarju Feyju. V zvezi s tem zahteva Heimwehr ostavo pravosodnega ministra dr. Burescha in ostavo mnogih vodilnih uradnikov. Ministrstvo za pravosodje naj bi prevzel pravni svetovalec Heimwehra dr. Ludwig Drechsler. Ni še znano v koliko bo Heimwehr s temi svojimi zahtevami prodrl, vsekakor pa je značilno, da se v poučenih krogih že mnogo razpravlja o temeljiti reformi sodstva, ki naj bi se kar najbolj prilagodilo potrebam in ciljem Dollfusovega režima. V krogih Heimwehra pozivajo k trajni opreznosti, ker vidi v tem dvorezni nož. Ta reforma, ki naj bi postavila doslej neodvisno sodstvo v službo režima, bi se mogla v danem primeru obrniti proti Heimwehru zlasti, če bi prišlo, kar ni izključeno, do preloma z vlado. V politični javnosti vlada v zvezi s vsem tem naneto pričakovanje nadaljnjih odločitev kancelarja dr. Dollfusa.

Ob enem z radikaliziranjem hajmverovske politike se je pojavil

nov val hitlerjevske akcije

ki zavzema že v svojem početku oblike revolucionarnega preokreta. V teku večrajšega dne je prišlo po vsej državi do velikih hitlerjevskih demonstracij, ki so ponekod dovedle do krvavih spopadov. V svrhu omiljenja brezposelnosti je vlada nedavno organizirala v raznih krajih države posebna delavska taborišča, kjer so dobili brezposelni prehrano in preskrbo, za kar so morali izvrševati razna javna dela. Hitlerjevska propaganda je, kakor naglašala uradni komunikacije, zajela poleg drugih tudi ta taborišča in nabujala delavstvo k izgredu. Tako so delavci taborišča v Stremu na Gradiščanskem večer razdeljali celo taborišče in nato v povorki s hitlerjevsko zastavo na čelu korakali od kraja do kraja ter agitirali za Hitlerja. Naposled so se napotili proti madžarski meji in jo prekorakali.

Tudi na Dunaju

je prišlo do velikih izgredu. Okrog 300 delavcev iz taborišča v Lobau je proti večeru deloma peš, deloma na avtomobilih krenilo na Dunaj, kjer so skušali prodreti v mesto. Med potjo so se jim pridružili še mnogi drugi hitlerjevci, tako da se je zbralo okrog 500 ljudi. Policija je bila sprva prešibka, da bi jih zadržala. Še le na mostu preko Dunaja je prišlo do odločilnega spopada in po daljši borbi se je policija posrečilo izgrede razgnati 250 jih je bilo aretiranih, ostali pa so se razkropili po predmestju ter nadaljevali demonstracije skoraj vso noč. Na mnogih mestih so vrgli piparnate bombe, kojih eksplozije so povzročile veliko paniko. Pri aretiranih

sta mu priznala zasluge, da je vsaj onemogočil vojno. Pri dosedanem ostro odklonilnem stališču Rusije smatrajo politični krogi to priznanje ženevski instituciji za dober znak, da se Rusija približuje Ženevi, kar bi pač več kakor namdestilo izgubo Japonske in Nemčije. Do tega je morda še daleč, vendar vedo vesti iz Moskve poročati, da v Kremlju vstopa Rusije v Društvo narodov ne smatrajo za izključeno. Večjega iznenadenja bi Nemci gotovo ne mogli doživeti, kakor bi bilo to, da bi stopila Rusija na njihovo mesto v Ženevi.

Slični korak bi nedvomno z veseljem pozdravili ves svet, saj bi pomenil, da se Rusija za vselej odreče svojem programu in nadam na svetovno revolucijo. Nezaupanje napada bi bilo odstraneno in Sovjetska zveza bi stopila v krog narodov ter zasedla mesto, ki ji gre v svetu po njeni veličini ter po gospodarskih in kulturni moči ruskega naroda.

nih so našli mnogo razstreliva, bombe s plinom za soljenje in mnogo petard.

Ravno tako je v taboriščih na Stajerskem prišlo do velikih izgredu, vendar pa so tu oblasti še pravočasno posredovale in onemogočile nameravane demonstracijske pohode v sosedne večje kraje.

Do zelo hudih izgredu, ki so zahtevali tudi

smrtne žrtve,

je prišlo zlasti na Koroškem. Iz taborišča ob Osojskem jezeru so odkorakali delavci z veliko hitlerjevsko zastavo na čelu in s hitlerjevskimi trakovi na rokavih v Beljak, kjer so uprizorili bučne demonstracije, vrgli nekoliko bomb in izzvali številne spopade s policijo, ki jih je naposled obvladala in zaprla.

Najtežji izgredu so se pripetili v Celovcu, kamor je prispelo okrog 100 ljudi iz bližnjega delavskega taborišča. Pred poslopijem »Carinthia«, kjer je tiskarna krščansko-socialnega »Kärntner Tagblatt« z lokalni krščansko-socialne stranke, so priredili velike demonstracije. Vrgli so več bomb, razbili vse šipe na poslopiju ter demolirali tiskarno in uredništvo lista. Ko je prispela policija, so jo sprejeli s klici »Heil Hitler« in navalili na njo s kamenjem in palicami. Policija je uporabila orožje ter je dva izgrede ubila, trije pa so bili hudo ranjeni. Lažje ranjenih je okrog 30 ljudi. Demonstranti so nekega stražnika tako pretepli, da je danes v bolnici podlegel poškodbam. Šele pozno večer se je policiji posrečilo razgnati demonstrante in jih nekaj aretirati. Drugi so pobegnili v okolico.

V mnogih krajih in celo na Dunaju samem je bila izvršena tudi

cela vrsta sabotažnih dejanj

zlasti v elektrarnah, tako da so bili mnogi kraji brez luči. Vsi ti dogodki so seveda povzročili tako na Dunaju, kakor v provinci veliko nervoznost in razburjenje. Vse to je napotilo vlado, da je izdala najstrožje ukrepe. V teku današnjega dne je bilo

aretiranih mnogo narodnih socialistov,

ki jih smatra vlada za duševne povzročitelje teh nemirov. Večinoma so bili odvedeni v koncentracijsko taborišče v Wöllersdorfu, nekateri pa bodo izročeni prekemu sodu. Številnim trgovcem in obrtnikom, ki so znani kot pristajači narodnih socialistov, je vlada danes odvzela koncesije in jih obtožila protidržavnega rovarjenja. V zvezi s temi dogodki je vlada brezobzirno odstavila tudi več višjih policijskih uradnikov, ki jim očita nemarnost v službi. Med drugimi je bil odstavljen tudi direktor javne varnosti na Predarlskem, zandarmijski polkovnik Rudolf Rada.

K vsem tem težkočam Dollfusovega režima pa se pojavljajo še vedno večje

finančne in gospodarske težkoče.

Hud udarec za avstrijski režim je odpoved gospodarskega dogovora s strani sovjetske Rusije, ki je zaposlila velik del avstrijske industrije, kar pomeni ne samo nevarnost še večje brezposelnosti, marveč

Afera Staviskega pred parlamentom

Ostavke bayonnskih občinskih svetnikov — Aretacije prijateljev Staviskega — Enajst interpelacij v poslanski zbornici

Bayonne, 11. januarja. AA. Tukajšnja podprektura je prejela 3 nove ostavke občinskih svetnikov. Dosej se je izpraznilo že 10 mest v občinskem svetu.

Preiskovalni sodnik Hlade je v zvezi z afero potvorenih bonov kred.nega zavoda bayonnske občine zahteval od parlamenta, naj odvzame imuniteto poslancu Bonaurru, ki ga doletela ista usoda kakor bayonnskega poslanka Garrata. Ravnatelja pariškega gledališča »Empire« Hayotta, ki se je sam prijavil policiji, so prepeljali v Bayonne, kjer ga je preiskovalni sodnik takoj zadržal.

Preiskovalni sodnik je potrdil tudi sklep o aretaciji Camilla Aymarda, bivšega ravnatelja lista »Liberte« in Dubarryja, ravnatelja lista »Volonte«. Prvi je osumljen, da je prejel od Staviskega 55.000 frankov, drugi pa 2 milijona frankov.

Na drugi strani je pravosodni minister uvedel preiskavo proti sodnikom, ki so svojčas sodili Staviskega in pri tem ravnavali s tla nepustljivo in malomarno.

Debata v parlamentu

Pariz, 11. januarja. s. Poslanska zbornica je danes pričela razpravo o enajstih interpelacijah, ki so bile vložene zaradi afe Staviskega. Za več let ni bilo takega navala v parlament, kakor k današnji afe. Dvornica je bila popolnoma zasedena. Prisotni so bili skoraj vsi poslanci. V novinarški loži so bili mnogi novinarji iz vseh delov Francije in tudi iz drugih držav. Iste prisostvujejo eni najbolj senzacionalnih le-

tudi velik primanjkljaj za državno blagajno. Vlada je bila zaradi tega prisiljena z novim proračunom, ki je stopil v veljavo s 1. januarjem, občutno povišati nekatere obstoječe in uvesti še nove davke. To je izzvalo v vseh gospodarskih krogih naraščajoče nezadovoljstvo, ki prihaja do izraza na številnih protestnih zborovanjih. Največje nezadovoljstvo vlada na Koroškem, Solnograškem in Tirolskem, kjer je tujski promet, ki je tvoril glavni vir dohodkov, rapidno padel. Vse te pokrajine so seveda silno dostopne hitlerjevski propagandi.

Posebna sodišča za politične prestopke

Dunaj, 11. januarja. AA. Uradna »Politichna korespondenca« izraža v nekem komuničenju, ki ga priobčujejo dunajski listi, začudenje, da je inomoško sodišče dvakrat oprostilo nekatere nacionalne socialiste, ki so izvršili več atentatov s papirnatiimi bombami in na sodišču tudi svoja dejanja priznali. Komunke pravi, da so iste osebe, ki jih je sodišče oprostilo, naknadno kaznovale policijske oblasti z zapornim več mesecev. Po prestani kazni bodo ti nacionalni socialisti internirani.

Beg hitlerjevcev čez madžarsko mejo

Iz avstrijskih delavskih taborišč je pobegnila na Madžarsko večja skupina narodnih socialistov

Budimpešta, 11. januarja. g. Na madžarsko ozemlje je iz Avstrije pribežala skupina narodnih socialistov, kakih 50 mož in fantov. Pripeljali so seboj tri tovorne avtomobile. Bili so v polni opremi ter so imeli seboj precej živeža, orožja pa le tri revolverje, ki so jih izročili madžarski obmejni straži. Ko je skupina prišla na madžarsko mejo, se je njen poveljnik takoj javil ter naprosil stražo, naj ga odvede k službojočemu obmejnemu komisarju.

Avstrijski begunci so večinoma ljudje z višjo šolsko izobrazbo. Izjavili so, da so avstrijski narodni socialisti v treh skupinah prekorakali mejo. O ostalih dveh skupinah do sedaj še ni nobenih vesti. Mogoče je, da so zašli v Jugoslavijo. Begunec so nastanili v dveh dvoranah vaške šole v Pinkamintzentu, kjer so prenočili. Vsi begunci nosijo znak kljukastega križa in mnogi od njih so imeli v nahrbtnikih Hitlerjeve slike. Dasi so prispeli v Sopron nadaljnji štirje begunci. Eden od njih je privatni uradnik, ostali pa dijak, vsi štirje iz Gradca. Begunci imajo deloma pravilno izstavljene potne liste in pravijo, da

V zvezi z gori omenjeno razsodbo deželnega sodišča v Inomostu, proti kateri piše današnja »Reichspost« tudi v svojem uvodniku, doznajajo dunajski listi, da namerava avstrijska vlada uvesti posebna sodišča, sestavljena bodisi iz sodniških kolegijs, bodisi iz sodnikov poedincev, ki bodo razsojali o političnih delikatih po tako imenovanem skrajšanem postopku. Uradna »Reichspost« v omenjenem uvodniku kritikuje sistem porotnih in mešanih sodišč, kakršna so danes v Avstriji, ter napoveduje velike reforme v avstrijskem pravosodju.

Fey — varnostni minister

Dunaj, 11. januarja. g. Ministrski svet je imenoval danes dosedanega podkancelarja Feyja za varnostnega ministra. Fey, ki je znan kot zelo energičen človek, bo pričel borbo proti narodnim socialistom z najostrejšimi sredstvi. S političnega stališča je imenovanje Feyja za varnostnega ministra važno zaradi tega, ker pomeni veliko olajšanje pozicije Heimwehra v vladi.

Upori v delavskih taboriščih

Gradec, 11. januarja. d. V taboriščih v Čmureku in Diepersdorfu je večerj ponoči izbruhnil upor, pri katerem so delavski oddelki popolnoma uničili taborišče. Dasi so poslali proti upornikom četo vojakov, ki je vzpostavila red in mir. Voditelji revolte so pobegnili.

Prva sodna usmrtitev po prevratu

Preki sod je že v drugem primeru izrekel smrtno obsodbo — Vlada je pomilostitev odklonila

Gradec, 11. januarja. d. Danes je bila izvršena v Avstriji prva justifikacija po prevratu. Pred prekim sodom, ki je zasedal večerj in danes, se je moral zagovarjati 33letni pomožni delavec Peter Strauss, ker je v nedeljo zažgal skedenj nekega posestnika v Afenzu blizu jugoslovanske meje.

Preki sod je danes opoldne obsodil Straussa na smrt.

Branilec obtoženca je takoj po razsodbi vložil prošnjo za pomilostitev, enako je tudi duhovnik jetniškeč vložil na deželnega glavarja dr. Dienstleda prošnjo za pomilostitev. Deželni glavar se je tudi s svoje strani obrnil na zveznega predsednika za pomilostitev. Celo sodišče in državni pravdnik sta priporočila prošnjo na zveznega predsednika, ker je Strauss telesno in duševno manj vreden, ker je brez vzgoje in ker izvira iz rodne pijance. Toda vlada je sklenila, da prošnje ne bo predložila predsedniku republike in s tem je bila pomilostitev odklonjena. Točno tri ure po razglasitvi smrtnih obsodb je bil Strauss ob 15.30 obseden. Izvršitvi smrtno kazni so prisostvovali le sodni organi, drug ni bil pripuščten nihče.

Takoj po razsodbi so prepeljali obsojenca v »celico grešnikov«. V začetku je bil še precej miren ter je zahteval svinjsko pečenko in pol litra vina. Ko je to zaužil, je neprestano kadir. Medtem se je doznalo, da je bila prošnja za pomilostitev odklonjena. Obsojenec se je pri tem nezavesten zrušil ter so ga morali spraviti k zavesti šele z zdravniško pomočjo. Justifikacija je izvedel krvnik Lang, sin bivšega dolgoletnega krvnika v stari monarhiji.

Poluradna »Politische Korrespondenz« piše o tej justifikaciji med drugim: »Zal se je izkazalo, da pomilostitev pri prvem primeru prekega sode v dosmrtno ječo ni imela onega vpliva, kakor se je pričakovalo. Zlasti v zadnjem času je bilo zaneženih več plažarov in izvršenih mnogo drugih deliktov. Ni treba posebnega poudarka, da ravno sedanjí čas potrebuje posebnega jamstva za mir, red in varnost. Bilo bi nevezdržno, ako bi prišlo do naziranja, da se proti tako nevarnim činom, kakor so po žigi, ne bo postopalo najstrožje.«

Spori v nemški evangelijski cerkvi

Berlin, 11. jan. g. Evangelijski tiskovni urad javlja, da je prof. dr. Bayer odložil svojo funkcijo kot cerkveni minister. To je sporočil državnemu škofu, ki je sklical cerkvene voditelje za nedeljo 14. t. m. v Berlin, da čuje njihove predloge glede nove ureditve cerkvenega ministrstva. Večerni listi javljajo, da so cerkvena vodstva evangelijskih deželnih cerkev na Bavarskem in na Württemberskem odklonila izvedbo naredb državne škofa

Mladonemški pokret

Naraščajoča opozicija proti dosednji politiki nemške narodne manjšine v Jugoslaviji

Novi Sad, 10. januarja. V nedeljo in ponedeljek se je vršilo v Velikem Bečkereku važno zborovanje, ki je položilo definitivno temelje tako zvanemu mladonemškemu gibanju. Pokret hoče organizirati vse patriotske Nemce v Jugoslaviji k tesnemu prijateljskemu sodelovanju z jugoslovenskim narodom.

Med širokimi sloji nemške manjšine je vladalo — kakor se je ugotovilo na zboru — že dolgo nezadovoljstvo z ofi celnim nemškim vodstvom v Novem Sadu. Domači meščanski in kmetijski krogi niso razumeli novosadske politike, ki drži nemško prebivalstvo v nekeke izolaciji, ki poudarja sicer lojalnost napram državi, svojo politično orijentacijo pa dobiva od zunaj. Tudi se zlasti v kmetiskem taboru občuti, da ofi celnemu vodstvu nikdar ne vpraša naroda samega po mnenju in stališču, nego odloča po svoje, akoravno voditelji niso izbrani od naroda samega, niti od njega legitimirani.

Ta latentna nezadovoljnost je končno rodila nov nacionalni pokret, ki si je lanske jeseni ustvaril organizatorično podlago in začel s sistematskim delom. Na čelo se mu je postavil dr. Nikolaj Haslinger, zdravnik v Velikem Bečkereku. Haslinger je domačin, kmečki sin iz Šupljaje v Banatu. Studiral je v inozemstvu, pa tudi v Jugoslaviji in je že kot dijak povsod, kamor ga je zanesla pot, pokazal velike organizatorske sposobnosti.

Ob svojem političnem nastopu kot vodja mladonemškega pokreta je izjavil, da smatra on v skladu z večino nemškega naroda ofi celnemu nemško politiko v Jugoslaviji za zgrešeno, ker njeno vodstvo ne čuti in ne izjaia solidarnosti z jugoslovenskim narodom, nego hoče, da igra nemška manjšina nekako vlogo gostov in opazovalcev, kar v bistvu pomenja toliko kakor pasivna opozicija. Tako politika je najbolj na škodo Nemcem samim, ker ne dopušta pravega in iskrenega zaupanja večinskega naroda. Jugoslovenski Nemci so z vsemi svojimi življenjskimi interesi navezani na svojo državo; oni ljubijo domovino in svojo kralja, ter hočejo to pokazati s pozitivnim delom za utrditve in konsolidacijo državne in narodne skupnosti. Nemci hočejo biti pravi državljani z vsemi pravicami, pa tudi z vsemi dolžnostmi in vidijo baš v tej aktivnosti najboljšo garancijo za ohranitev narodnostne in kulturne samobitnosti.

Mladonemško gibanje je v jeseni ustanovilo svoj list »Deutsche Volkszeitung«, ki je že v prvih tednih dosegel naklado nad 2000 izstisov in je razširjen zlasti po nemških vaseh.

Program mlade struje obsega 25 točk. Ena prvih pravi: »Nemška manjšina v Jugoslaviji tvori narodno celoto in ne pozna stanovskih razlik. Namen mladonemškega pokreta je, pokazati nemškemu narodu v Jugoslaviji nove politične poti, ki bodo

ustvarile popolno zaupanje med njim in narodno večino v državi. Hočemo naš nemški narod politično vezati na jugoslovenski narod v interesu državnega edinstva in v interesu smisla za edinstvo sploh. Hočemo negovati ljubezen do države in kraljevskega doma. V interesu svojega naroda hočemo izvajati popolnoma realno politiko, namesto politike čustva.«

Izmed nadaljnjih programskih smernic je važna zahteva, da se ločijo kulturne in gospodarske organizacije druge od druge, ter da se obe oddelita od druge političnega dela.

Tu so podane bistvene razlike napram politiki današnjega ofi celnega nemškega vodstva, ki si je po razpustitvi »Nemške stranke« ustvarilo v »Kulturbundu« nekako nadomestilo in v njega okviru daje smernice za politično opredelitev nemške manjšine. Zato ni čudno, da je mladonemško gibanje naletelo na nasprotstvo novosadskih voditeljev, ki mu z agitacijo v podružnicah »Kulturbunda« in v svojem glavnem glasilu »Deutsches Volksblatt« skušajo izpodkopati tla.

Toda zdaj, da ves odpor starih ni mogel zaježiti aktivističnega pokreta mladonemstva. Kakor sem že omenil, je sprejelo novi program s posebnim navdušenjem kmetstvo ljudstvo, kateremu je rezervirana novosadska politika težko razumljiva. Okrog Haslingerja pa se je zbral že tudi upoštevanja vreden inteligenčni štab in zlasti mladina z njim navdušeno soglasa.

Pristaši mladonemške struje dokazujejo tudi v dejanju svojo voljo za sodelovanje z narodno večino in se nikjer ne umikajo delu za splošne in državne interese. Doktor Haslinger sam je v Velikem Bečkereku delaven član občinske uprave in obenem predsednik nemškega odseka bečkeške organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke. V tej lastnosti je tudi nastopil na velikem strankinem zboru v Novem Sadu.

Na sedanjem shodu v Velikem Bečkereku je naglašal eden izmed voditeljev pokreta, dr. Avgust Hess, da še nikdar ni slišal, da bi dosedanje nemško vodstvo govorilo o ljubezni do države; vedno se naglašalo samo lojalnost. To pa ni dovolj, kajti le ljubezen more roditi zaupanje in to domovinsko ljubezen proglašajo mladonemški pokret.

S kongresa so bile poslale pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, ministrskemu predsedniku dr. Sršiću, predsedniku JNS Uzunoviću in generalnemu tajniku ministru dr. Kramerju.

Po pravici se tedaj menda sme naglašati, da pomenja mladonemški pokret važno preorientacijo v dosedanjem razmerju nemškega prebivalstva v smislu državne in nacionalne solidarnosti, ter da bo mnogo pripomogel k izgradnji in poglobitvi naše notranje konsolidacije.

Mušanov o balkanskem paktu

Sofija, 11. jan. AA. Predsednik ministrskega sveta Mušanov je izjavil novinarjem v zvezi z nedavnimi izjavami grškega zunanjega ministra Maksimosa med drugim: Misel o balkanskem paktu je stara. Bolgarska je o tem že povedala svoje mnenje in njena politika, ki teži za mirom in sporazumom z vsemi državami, se ne bo izpremenila. Zato je izključeno, da bi nas, ki si želimo miru in sporazuma, naši sosedi napadli.

Sofija, 11. januarja. t. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da je po rešitvi vladne krize v Rumuniji definitivno dogovorjen poset bolgarskega kraljevskega para v Sinaj za čas od 20. do 22. januarja. Poset bo imel ofi celn značaj. Bolgarskega kralja bo spremljal ministrski predsednik in zunanji minister Mušanov.

Poslovilni banket sofijskega poslanika

Sofija, 11. januarja. p. Sofijski diplomatski zbor je priredil snoci jugoslovenskemu poslaniku dr. Vukčeviću, ki zapušta Sofijo, poslovilni banket. Udeležili so se ga poleg predstavnikov diplomatskega zbora člani vlade z ministrskim predsednikom Mušanovim na čelu ter večje število bolgarskih politikov. V imenu diplomatskega zbora se je poslovil od dr. Vukčevića francoski poslanik Cambonne, v imenu vlade pa se je zahvalil za uspešno sodelovanje ministrski predsednik Mušanov. Poslanik g. Vukčević se je v toplih besedah zahvalil za izkazano pozornost in obžaloval, da zapušta svoje mesto v času, ko je krenilo zblizanje med Bolgarijo in Jugoslavijo na najboljšo pot.

Preosnova belgijske vlade

Bruselj, 11. jan. d. Predsedništvo vlade je objavilo, da je izvršena preosnova vlade, ki je postala potrebna že pred nekaj tedni zaradi odstopa notranjega ministra Poulletta. Iz vlade odhaja tudi minister za socialno skrbstvo grof Carton de Wiart, čegar posle bo prevzel minister za delo Isacker. Na novo se ustvarja ministrstvo za narodno gospodarstvo, trgovinski resor pa bo ostal še nadalje združen z zunanjim ministrstvom. Minister za narodno gospodarstvo bo vodja flamskih katoličanov Van Cauwelaert, ki je bil od 1. 1920. do 1932. antverpanski župan. Notranje ministrstvo je prevzel katoliški senator Pierrot.

Proračunska seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 11. januarja. Nocoj ob 18.30 se je pričela v mestni posvetovalnici letošnja proračunska seja mariborskega občinskega sveta, ki jo je otvoril in vodil župan dr. Lipold. V svojem predsedstvenem poročilu se je spomnil umrlega šefa mestnega gradbenega urada inž. Albina Černeta ter omenil njegovo velike zasluge za mestno občinsko gospodarstvo. Njegov spomin so navzoči prosilci s klicem: Slava mu!

Nato je podal župan poročilo ožega in širšega odbora pomožne akcije, iz katere dohodkov, ki bodo znašali trideset milijonov dinarjev, bodo izvršena naslednja javna dela: Kanalizacija Kozerjeve ulice in ceste pod Kalvarijo, ureditev Betnaveke Delavske, Metelkove in Fošove ulice, kanalizacija in regulacija Linhartove ulice, za katero bo znaten del prispevala tudi tekstilna tovarnila Zeleknja in drug. Sredstvi pomožne akcije se bodo krili tudi izdatki za kidanje snega. V celoti bodo znašale mezde za ta dela 494.402 Din. Vsa ta našeta dela se bodo pričela že prihodni teden.

Finančni referent obč. svetnik Saboty je predljal predlog občinskega proračuna za 1. 1933. in je v uvodu naglasil, da v proračunu ni bilo mogoče postaviti nadaljnjih novih davkov, ker jih davkoplačevalci v nobenem primeru ne morejo prenesti. Občinski proračun, ki je uravnotežen, znaša 23.703.941 Din. Napram lanskemu je bil znižan za 117.712 Din. Nekatere postavke so se morale celo znižati v korist proračuna za socialno skrbstvo, ki ga je bilo treba v neki meri celo zvišati. Davkov ni bilo mogoče znižati, ker so občinski dohodki potrebni tudi za kritje podpor. Splošni efekt v preteklem letu je bil pri dohodkih deloma večji, kakor se je pričakovalo. Zaostanek skoraj ni bilo. Nova postavka v letošnjem proračunu je nakup Mariborskega gradu, o čemer se je v občinskem svetu že večkrat razpravljalo.

Milostnine se morajo spraviti v sklad z dobrodelnimi izdatki, ker so v nekaterih primerih presegale celo plače uradnikov. Sklenjeno je bilo, da odslej ne smejo v nobenem primeru presegati 1000 Din na mesec.

Osebnih izdatki se letos niso izpremenili in znašajo 17 odstotkov. Za regulacijo cest ni bila razen v proračunu pomožne akcije določena nobena nova investicija.

Proračun za socialno skrbstvo znaša glede na pomožno akcijo 11 odstotkov celotnega proračuna.

Finančni odbor je sklepal tudi o prodaji mestnih hiš v Metelkovi in Vrbanovi ulici. Mestna občina je pri gradnji teh hiš investirala 11 milijonov dinarjev. Mora je najeti za to posebno posojilo, ki ga odplačuje sedaj z efektivno izgubo 780.000 Din na leto. Dolga na teh hišah je še 6.308.000 Din. Celotna najemina znaša komaj 484.000, letna anuiteta na račun dolga pa 1.188.000 Din, za vzdrževanje hiš pa je treba vsako leto 30.000 Din. Če se bodo te mestne hiše prodale, bo mestna občina lahko uporabila letno izgubo 780.000 Din za gradnjo okrog 65 zaslinih stanovanj za ubožne delavske družine in za adaptacijo Mariborskega gradu. Oprostitev davkov za nove hiše se podaljša za nadaljnjih 6 let.

Pri splošni debati so se oglašili k besedi obč. svetnik Osel, ki je zahteval izdatnejše subvencije za strokovne nadaljevalne šole in načel vprašanje vajenskega doma; obč. svet. Tumpelj, ki je izjavil, da iz raznih utemeljenih razlogov ne bo glasoval za proračun, ter obč. svetnik Valiek, Grčar in Roglič. Na interpelacije poslednjih treh občinskih svetnikov je odgovoril finančni referent Saboty, nakar je imel kratek govor še župan dr. Lipold.

Sledilo je načelno glasovanje. Za proračun je glasovalo 23, proti pa 1 občinski svetnik. Nekateri občinski svetniki so se vzdržali glasovanja. Splošni je sledila podrobna debata.

Nj. Vel. kralj in kraljica sta se vrnila v Beograd

Po skoraj enomesečnem bivanju je včeraj ob navdušenih ovacijah vladarska dvojica zapustila Zagreb

Zagreb, 11. januarja. Danes ob 10. dopoldne je vladarska dvojica po skoraj enomesečnem bivanju v Zagrebu, ki je bilo prekinjeno samo s kratko odsotnostjo na Bledu, zapustila Zagreb in se vrnila v prestolnico, v Beograd.

Vest, da bosta Nj. Vel. kralj in kraljica zapustila Zagreb, se je že snoči razširila po mestu. Zato so bile danes že ob 9. jutraj vse ulice od dvora pa do postaje napolnjene z množicami. Pred prihodom kraljevske dvojice so se na postaji zbrali ban savske banovine g. dr. Perović s soprogo in osebnim tajnikom Vojnovićem, poveljnik armije general Marić s soprogo, šef štaba IV. armijske oblasti general Mihajlović, dvorna dama ga. Tavčarjeva, poveljnik savske divizijske oblasti general Bodi, mestni župan dr. Krbeš s soprogo, podban dr. Hadži, upravnik policije dr. Mihajlović in drugi. Na peronu so bili tudi maršal dvora general Dimitrijević, upravnik dvora general Vuković, adjutant Nj. Vel. kralja podpolkovnik Mušički in minister dvora Antić.

Viharno vzklikanje, ki se je prenašalo iz ulice v ulico, je naznanjalo, da se približujejo avtomobili Nj. Velikanstev in njunega spremstva. Množice so mahale z robc, vihtele klobuke in neprestano pozdravljale vladarsko dvojico s klici: Živel kralj! Živela kraljica!

V prvem avtomobilu sta se prijelala Nj. Vel. kralj in kraljica, v drugem pa dvorni dami ga. Šverljugova in Djundjerska.

Velikanstvi je sprejel maršal dvora general Dimitrijević. Predno sta kralj in kraljica odšla v dvorno čakalnico, sta se prijazno poslovila od množic in jim odzdravljala. Ovacije so bile nov dokaz za ljubezen, zvestobo in privržnost zagrebškega prebivalstva do našega kraljevskega doma.

Kralj in kraljica sta nato odšla skozi dvorno čakalnico na peron. Tu je kralj sprejel najprvo poročilo poveljnika na peronu razvrščene čete, nakar je v spremstvu generalitete in poveljnika častne čete ter med igranjem državne himne pregledal četo.

Kraljevska dvojica se je nato prijazno poslovila od prisotnih dostojanstve-

nikov in vstopila v dvorni vlak. Godba je igrala državno himno, medtem pa se je dvorni vlak začel pomikati s postaje. Kralj in kraljica sta še dolgo stala pri oknu in veselo odzdravljala na pozdrave dostojanstvenikov na peronu.

Pozdrav v Brodu

Brod na Savi, 11. jan. n. Dvorni vlak, s katerim sta odpotovala Nj. Vel. kralj in kraljica davi iz Zagreba je prišel v Brod ob 13.45. Na peronu kolodvoja je bila zbrana velika množica ljudi, ki je priredila kraljevske dvojici nepopisno navdušen sprejem. Kraljica je prva izstopila iz vlaka in sprejela pozdrav senatorja Tome Kovačevića. Kmalu za njo je stopil iz vlaka tudi Nj. Vel. kralj, ki ga je senator Kovačević prav tako pozdravil. Kralj se je razgovarjal z njim o razmerah, ki vladajo med ljudstvom. Vlak je med vzhramni akklamacijami zbrane množice zapustil kolodvor.

Beograd, 11. januarja. AA. Nj. Vel. kralj in kraljica sta danes ob 17.32 s svojim spremstvom prispela na topčidersko železniško postajo.

Sokoli pri kralju

Zagreb, 11. jan. n. Snoči je Nj. Vel. kralj sprejel v posebnj avdienci predsednika zletnega odbora dr. Gavrančiča in načelnika zagrebške sokolske župe dr. Pichlerja, ki sta se kralju zahvalila, da je prevzel pokroviteljstvo nad letošnjim sokolskim zletom v Zagrebu. Poročala sta mu o dosedanjih delih za Sokolski dom prestolonaslednika Petra, katerega temeljni kamen bo svečano položen za časa zagrebškega zleta. Kralju sta izročila tudi prvo številko »Sletskega vjesnika«, v kateri so zbrani statistični podatki in poročila o dosedanjih pripravah za pokrajinski sokolski zlet kakor tudi o razvoju zagrebškega Sokolstva.

Nj. Vel. kralj je sprejel v avdienco tudi upravni odbor sokolskega društva Zagreb I. Starešina društva Juršević je pozdravil kralja z nagovorom, ki ga je zaključil: »Prosimo Vaše Velikanstvo, da sprejme našo prošnjo, da bomo vedno ostali zvesti Vašemu kraljevskemu domu in da smo pripravljeni žrtvovati tudi svoje življenje v blagor in za napredek vzhviženega kralja in drage nam domovine.«

Brezposelni intelektualci važen problem sedanjosti

Nauki letnega poročila Mednarodnega delovnega urada

Ljubljana, 11. januarja. Med raznovrstnimi pregledi in bilancami minulega leta imamo tudi obširno poročilo Mednarodnega delovnega urada, ki nam ne orisuje samo sedanjosti, marveč nam daje tudi nekaj pogledov v bodočnost. Delokrog tega mednarodnega urada je razviden že z njegovega naziva in je zaradi tega jasno, da vsebuje poročilo obilico statističnega gradiva o brezposelnosti kot največjem problemu splošne gospodarske krize. Kot zelo važno merilo za zmanjševanje krize se smatra zmanjševanje števila brezposelnih delavcev po svetu. To zmanjševanje je v splošnem malenkostno, v notranjosti posameznih držav pa so razmere zelo različne.

Številčno zmanjšanje brezposelnosti je gotovo znatna pozitivna postavka v splošni situaciji, koristi kvantitativnega padanja števila brezposelnih pa zmanjšuje dejstvo, da se brezposelnost povprečno znižuje v skupini industrijskih delavcev, do čim istočasno narašča med intelektualnimi delavci in poljedelci in to baš pri mladini močeh. Za splošno situacijo je to še slabše, kakor pa brezposelnost manualnih delavcev. Brezposelnost mladih intelektualcev je izvir težkih in samo materialnih, marveč tudi duševnih kriz.

Statistični pregled mednarodnega delovnega urada natančno navaja visoke odstotke brezposelnosti mladine v posameznih državah. Tako n. pr. je imela Nemčija v začetku lanskega leta med 7 milijoni svojih brezposelnih preko eno četrtino brezposelnih, ki se niso dopolnili 25. leta. Celotna na Norveškem je bilo med 70.000 brezposelnimi preko 20 tisoč 18 do 24 let starih. Na Švedskem pa so tvorili brezposelni v tej starostni dobi 3 odstotke od celotnega števila. Med brezposelno mladino vsega sveta je vedno več brezposelnih mladih intelektualcev. Mednarodni delovni urad jim je posvetil posebno pozornost. Tako n. pr. ima Nemčija v zdravniškem poklicu na 1700 največ tisoč službenih mest za leto novih diplomiranih kandidatov. V Avstriji je še slabše, ker se tam 350 diplomiranih zdravnikov prijavlja za 150 razpoložljivih služb. V Franciji je 500 služb in 1000 mladih zdravnikov, na Norveškem je približno enako, v Švici pa ostane na leto brez posla 80 mladih zdravnikov. Glede Jugoslavije navaja poročilo, da je na leto okrog 200 novih službenih mest za 350 kandidatov. Podobne številke so tudi v ostalih intelektualnih poklicih.

Mednarodni delovni urad je z ozirom na ta pojav v nekaterih državah izvedel malo preiskavo o vzrokih. Ugotovil je, da so vzroki povsod enaki: vedno več intelektualnih delavcev, za nje pa vedno manj priložnosti za udeleževanje. To dejstvo mora povsod po mnenju Mednarodnega delovnega urada privedi do drastičnih reform v šolstvu; kajti šole povsod producirajo preveč intelektualcev, intelektualni poklici pa imajo za najširše sloje preveliko privlačnost. Deloma je kriva pri tem nevednost staršev, deloma pa nedovoljna strogość v šolah. Velik vzrok brezposelnosti intelektualcev je splošno znižanje življenjskega standarda. Svet postaja vedno revnejši in reducira najprej svoje intelektualne potrebe.

V poljedelstvu bi brezposelnost ne bila tako občutljiva, če ne bi tako močno pa-potem najbrž oblačno in toplejše vreme.

dali zaslužki poljedelskih delavcev. Efekt tega občutnega zmanjševanja zaslužkov pa je enak dejanski brezposelnosti. Celotna na Danskem so padli zaslužki poljedelskih delavcev za 15 odstotkov, na ameriških farmah pa celo za 50 in še več. V mnogih državah dobivajo poljedelski delavci del zaslužka v živilih in pridelekih in je zaradi tega izguba zaslužka še večja pri splošnem padanju cen poljedelskih produktov.

V državah, kjer je brezposelnost najtežje zadelala mladino in intelektualne delavce in kjer je velika nadprodukcija inteligence, je prišlo lani do hudih politično-socialnih pretresov. Ta nezaposlena inteligentna mladina je nosilec najnevarnejših kalil nemirov. Brezposelna mladina je n. pr. napolnila v veliki meri Hitlerjeve bataljone, iz nadprodukcije inteligence pa izhajajo tudi najnevarnejši tragični dogodki v Rumuniji. Univerza v Bukarešti je prava tovarna intelektualcev, ker je tam več slušateljev kakor pa na pariški Sorboni.

Nadprodukcija inteligence in njena brezposelnost, to sta dva najnevarnejša in najtežja problema današnje dobe. Zaradi tega je treba pri pobujanju brezposelnosti v prvi vrsti upoštevati brezposelno inteligentno mladino. To so nauki letnega poročila Mednarodnega delovnega urada, ki v polni meri veljajo tudi za nas.

Proračun primorske banovine

Split, 11. jan. n. Davi se je pričelo proračunsko zasedanje primorskega banovinskega sveta, ki mu je bil predložen banovinski proračun za 1934-35. Proračun je uravnotežen in znaša 30.933.263 Din izdatkov odnosno dohodkov.

Zasedanje je otvoril ban dr. Jablanović s programatskim govorom o delovanju banske uprave. Nato je govoril minister dr. Andjelinović, ki je omenil med drugim tudi zunanje-politični položaj ter je poudaril, da varnost na zunaj v veliki meri jamči za stabilni položaj v državi. Naš notranji politični položaj je kulminiral v veličastnem sprejemu kralja in kraljice v Zagrebu. Pri tej priliki se je pokazalo, da so najširši sloji naroda ostali zvesti na čelom, ki so osnova naše državne konstitucije da so ostali zvesti kralju in edinstvu države.

Posamezni načelniki oddelkov banske uprave so nato podali obširne ekspozicije, s katerimi je bil izčrpan dnevni red današnjega dne.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Nekoliko oblačno, stalno, hladno. — Situacija včerajšnja dne: Barometrični maksimum prevladuje še vedno nad južno Evropo. Zaradi tega se je vreme ustalilo. V Primorju je precej vedno. Drugod nekoliko oblačno ali mežlano. Priček se je v zagnjih 24 urah le neznatno spremenil. Za 1 do 2 mm se narašča v južnih in centralnih krajih države, drugod je v prav toliki meri padli.

Današnja vremenska napoved za petek: Sedanje vreme bo mogoče trajalo še en dan. Tako občutljiva, če ne bi tako močno pa-potem najbrž oblačno in toplejše vreme.

Naši književniki v Sofiji

Prisrčen sprejem zastopnikov jugoslovenskih Penklubov v bolgarski prestolnici

Sofija, 11. januarja AA. Delegaciji jugoslovenskih Penklubov so priredili tu zelo prisrčen sprejem. Včeraj je odpotovala do obojne postaje Dragoman skupina članov bolgarskega Penkluba, med njimi gg. Petkanov in Poljanov, da so pozdravili jugoslovenske goste na bolgarskih tleh. Njim se je pridružil tudi jugoslovenski ataše za tisk dr. Pavle Jevtić. Vlak z jugoslovenskimi književniki je prispel z enourno zamudo. Sprejem je bilo zelo prisrčen. Na postaji se je bilo zbralo okoli 50 članov bolgarskega Penkluba s predsednikom Balabanovim, profesorjem Mihailčevim, profesorjem Filovim in drugimi na čelu. Načelje so bili prisotni jugoslovenski poslanik dr. Vukčević s prvimi tajniki poslanstva Smiljančevićem, zastopniki bolgarske jugoslovenske lige, v imenu pevskega društva »Gusla« prvi dirigent Sagov, zastopniki listov in druge ugledne osebnosti.

Po zelo prisrčnem pozdravu in predstavljanju so goste odvedli v hotel »Union Palace«, kjer so jim priredili intimno večerjo.

Davi ob 10. so si gostje korporativno ogledali razstavo jugoslovenske umetniške skupine »Oblika«, opoldne pa jim je sofijska bolgarsko-jugoslovenska liga priredila banket v hotelu »Bolgarije«.

Nocoj so delegati jugoslovenskih Penklubov prisostvovali svečani predstavi v gledališču, kjer so igrali dramo nekega bolgarskega avtorja. Jutri bo skupna seja zastopnikov jugoslovenskih in bolgarskih Penklubov, po kateri bo predsednik sofijske občine priredil gostom na čast banket. Popoldne bo javno čitanje odlomkov

iz posameznih književnih del, zvečer pa bo bolgarski Penklub priredil svojim jugoslovenskim gostom na čast slavnostno večerjo.

V soboto bo izlet v Bojano blizu Sofije. Pri tej priliki bodo priredili narodno koso-ljo v Knjaževem. Popoldne bo poslanik kraljevine Jugoslavije priredil sprejem v prostorih poslanstva, zvečer pa bo intimna večerja. V nedeljo jutraj bodo gosti odpotovali v Plovdiv.

Vsi listi prinašajo tople članke o prihodu zastopnikov jugoslovenskih Penklubov in naglašajo pomen osebnih stikov med odličnimi zastopniki književnega in kulturnega življenja obeh bratskih držav. Današnje »Utro« pravi med drugim: »Pretekleto nam je pustila za dediščino skoro same težave in neprimike, zato je potrebno, da začnemo znova graditi temelje za sodelovanje med Bolgarijo in Jugoslavijo. Zato mislimo, da bo za vzajemno spoznavanje in za moralni temelj zblizanju prihod odličnih jugoslovenskih književnikov med naš velikega pomena.« Na koncu izraža list upanje, da bo obisk jugoslovenskih književnikov rodil lepe uspehe.

Poset jugoslovenskih učiteljev

Sofija, 11. januarja. t. Listi poročajo, da bo 20. t. m. posetila večja skupina jugoslovenskih učiteljev Sofijo in druge bolgarske kraje. Poset bo imel značaj prijateljskih stikov z bolgarskimi učitelji v svrhu poglobitve medsebojnih odnošajev.

Francosko-angleška trgovinska pogajanja

London, 11. jan. AA. Listi poročajo, da so se okoliščine za skorajšnja pogajanja o novi trgovinski pogodbi med Francijo in Veliko Britanijo zboljšale. Francoska vlada je namreč sklenila obnoviti 75 % kontingentov, dovoljenih za uvoz angleškega blaga, ki so bili z novim letom ukinjeni. Po poročilu listov je treba ta sklep pripisati pogajanjem, ki sta jih imela včeraj v pariškem zunanjem ministrstvu trgovinski svetovalec angleškega poslanstva v Parizu Robert Cahil in ravnatelj trgovskega oddelka v francoskem zunanjem ministrstvu Coulondre. Pariški poročevalec »Timesa« pravi, da je Cahil ravnal po navodilih angleške vlade, ki se je sklicevala na sklep francoske vlade o obnovi prejšnjih kontingentov iz Zedinjenih držav.

Amerika proti svojim dolžnikom

Washington, 11. januarja. t. Senat je s 40 glasovi proti 30 odobril zakonski načrt o dodatnih carinah na vino in spirit iz držav, ki niso izpolnile svojih finančnih obveznosti napram Zedinjenim državam. Dodatne carine znašajo 3 do 4 dolarje na galon vina, odnosno spirita. V političnih krogih dvomijo, da bi reprezentančna zbornica sprejela ta zakon, ki je prehodno naperjen proti Franciji in drugim državam, ki niso plačale Ameriki zapadlih obrokov svojih vojnih dolgov.

Titulescova izjava

Bukarešta, 11. jan. AA. Zunanji minister Titulescu je snoči takoj po zaprsegi podal za tisk naslednjo izjavo:

»S smrtjo velikega Rumuna in mojega prijatelja Jona Duce je bilo moje poslanstvo kot zunanji minister končano. Zadnji dogodki pa so imperativno nalagali, da se ugotovi gotovim neobhodnim potrebam našeta državnega življenja. Lahko trdim, da je sedaj tem potrebam ustrezno. Javni red v Rumuniji je sedaj popolnoma varen pred vsakim prevratnim poizkusom ali nasiljem. Rumunska zunanja politika pa je takšna kakršno zahtevajo interesi rumunskega narodnega edinstva. Zato se bo tudi v bodočnosti nadaljevala v isti smeri. V njej ne bo ne izpremembe ne kolebanja. Rumunija je popolnoma miroljubna, hkratu pa tudi odločno nacionalna država. Kot zunanji minister bom še naprej tolačeč soglasnega razpoloženja svoje države in bom zastopal ideale pravice, miru in morale, ki jih naša država tako odločno zagovarja.«

Ameriški polet okoli sveta

San Francisco, 11. januarja. t. Šest vojnih letal, ki jih je odpisalo mornariško ministrstvo z ameriške celine na Honolulu, je včeraj startalo v San Francisco. Start je bil zelo težaven in se je posrečilo šele po nekaterih poizkusih. Letala so v lepem vremenu zapustila obalo. Kakor vse kaže, bo polet uspel, zlasti ker spremlja letala tudi nekaj parnikov.

Naši kraji in ljudje

Šolarji darujejo prehrano tovarišem v revirjih

Trbovlje, 11. januarja. Kakor smo že pred dnevi zabeležili, je znesla zbirka, ki jo je odredila banska uprava po vseh šolah dravske banovine, doslej 22.075 Din. Razdeljeno je bilo: eno polovico (11.000 Din) za šolsko kuhinjo v Trbovljah, po eno četrtino (po 5500 Din) pa za Hrastnik in Zagorje. Iz teh vsot naj šolske kuhinje vpošležejo za mesec januar, februar in marec odgovarjajoče število otrok, tako da bo v Trbovljah lahko dobivalo hrano 60, v Zagorju in Hrastniku pa po 30 najpotrebnejših otrok. Zbirka je s tem v resnici dosegla efekt, ki ji za gladojočo rudarsko dečo v revirjih prav tako socialna dobrota, kakor je za našo šolsko mladino vobče dokaz njene velike moralne vrednosti in njene-ga smisla za socialno skupnost.

Z veselim ugotovimo še, da je nedavna prošnja akcijskega odbora »Jutro«, naj posamezniki prevzamejo nase stroške za prehrano kakšnega otroka v revirjih, ki znaša samo 60 Din na mesec, dosegla v nekaj dneh že lep uspeh. Doslej je darovanih v ta namen nekaj nad 1600 Din, a ni dvoma, da bo zbirka dosegla še mnogo višjo vsoto. Geslo vseh, ki to morejo, naj bi bilo: odtrgam si pri svojih nepotrebnih izdatkih 60 Din in za en mesec rešim s to vsotico enega otroka v revirjih gladul!

Prpriave za proslavo 80-letnice Antona Bezenška

Ljubljana, 11. januarja. Lani 1. novembra se je ustanovil odbor za proslavo 80 letnice rojstva profesorja Antona Bezenška. Predsednik je Fran Novak, gimnazijski direktor v pokouju v Ljubljani, nestor slovenskih stenografov, častni predsednik je Teodor

Golubow, direktor stenografskega instituta v Sofiji, podpredsednik Anton Rudolf Legat, ravnatelj zasebne trgovske šole v Mariboru, častni podpredsednik Slavko Dragič, profesor v pokouju in urednik »Stenograf« v Zagrebu, blagajnik Dominik Bezenšek, prokurist v Ljubljani, tajnik Alojz Bolhar, gimnazijski profesor v Celju; odborniki: dr. Blaž Svetel, profesor trgovske akademije v Ljubljani, Josip Fistravec, profesor v pokouju v Mariboru, Ignace Reich, šolski upravitelj, Václav Čeh, župnik in Filip Šnabl, trgovec, vsi na Frankolovem. Častna odbornika sta univ. prof. dr. Josip Silovič, bivši ban in sedanjí senator, ter Ivan Jamnický, profesor in predsednik Hrvatskega stenografskega društva oba v Zagrebu.

Odbor bo izdal spominsko knjigo za pokojnim in priredil ob 80 letnici dostojno proslavo. Odkrila se bo tudi spomin-

Pri utrjenosti, razdraženosti, tesnobi, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi in prsli, poživlj naravna »Franz Josefova« grenčica trajno obkroži v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za bolezni prebavil izjavljajo, da se »Franz Josefova« voda pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot izborna odvajalna sredstvo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

ška plošča na rojstni hiši v Bukovju pri Celju. Spominska plošča bo izdelana iz pohorskega granita z zlatim napisom. Spominska knjiga, ki bo v obliki monumentalne monografije delala čast slovenskim in tudi vsem ostalim južno-slovenskim stenografom in kulturnim delavcem, bo obsegala okoli 100 strani oktavnega formata s ca. 20 slikami na finem umetniškem papirju. Na koncu knjige bo pridejan seznam vseh Bezenškovih del ter popolna biografija, ki bo zanimala stenografe, literate in kulturne zgodovinarje sploh. Odbor je začel organizirati akcijo prostovoljnih prispevkov in je ravno te dni razposlal okrožnice s prošnjo za gmo-tono podporo. Upajmo, da bo zbiralna akcija imela dobre uspehe.

Za proslavo se zanima tudi inozemstvo: zlasti bolgarski stenografi, katerim je bil Bezenšek oče stenografije in mojster. Pa tudi nemški stenografi, s katerimi je imel tesne zveze, se zanimajo in se bodo udeležili proslave.

Velik promet na severnih vratih Jugoslavije

Maribor, 11. januarja. Navzlic povišanim železniškim tarifam je mariborski potniški promet ostal v lanskem letu na isti višini kakor leta 1932. Deloma ga je celo prekosil. Lani je odpotovalo z glavnega kolodvora 452.388 potnikov, povprečno 1250 na dan. V Maribor je prišlo vse leto 532.249 potnikov. K temu visokemu številu je očividno pripomogel Mariborski teden, ki privablja vsako leto več ljudi od blizu in daleč.

Mariborsko postajo je zapustilo lani 1625 brzovlakov, 5768 potniških in 5738 tovornih, drugih pa 9746, skupaj 22.877 vlakov, kar kaže, da je Maribor glede prometa res na višku. V Maribor je prišlo 1617 brzih, 6024 potniških, 5670 tovornih in 10.777 drugih vlakov, skupaj 24.088. Potniških paketov je bilo odposlanih 5775, v teži 170.000 kg, prišlo pa je v Maribor 5794 komadov v teži 184.000 kg. Eksportne robe je odšlo z mariborskega glavnega kolodvora 30.888 komadov v teži 411.000 kg, prišlo pa je 2727 komadov v teži 767.000 kg. Brzovozne in tovorne robe je bilo odposlano 14.941.000 kg, v Maribor pa je prišlo 9.291.000 kg. V Mariboru je bilo ocarinjenih 13.000 raznih pošiljk v teži 13.978.000 kg, drugim carinarinam pa je bilo posrečeno v ocarinjenje 51.898.000 kg. — Ob splošno velikem prometu so bili naravno tudi stroški obratovanja znatni. Tako je bilo vse leto samo za plače izdanih 12.503.793 Din, na dan povprečno 34.267 Din.

Plug sta ukradla, da bi pričarala dež

Sedlašek, 11. januarja. Posesniku Repcu Francu iz Sedlaške je bil predlanski ukraden plug. Orožniki takrat tatu niso mogli izslediti, obdržali pa so zadevo v evidenci ter še vedno poizvedovali za tatom. Zdaj se jim je pa posrečilo izslediti tatova v osebah Jungerja Mihaela, viničarjevega sina iz Podlehnik, in Feguša Antona, posesnikovega sina iz iste vasi. Orožniki so oba trdo prijeli, da sta naposled oba priznala tatvino. Rekla sta pa, da sta ukradeni plug zanesla k bližnjemu potoku in ga tam skrila pod grmovjem. Ko sta se čez nekaj dni vrnila, nista pluga več našla. Tatvino pa da sta izvršila zaradi tega, ker verujeta v vraže, češ: ko se plug vzame tretji osebi in se zanes v potok, potem čez nekoliko dni dežuje. Ker je bilo poleti leta 1932 zelo vroče in tudi velika suša, sta to storila, da bi pričarala dež. Oba zanikata, da bi plug ukradla iz koristljubja. Orožniki slikajo oba kot nevarna tujemu umetju in sta plug najbrže prodala. Dež pa bodo zdaj delali na sodišču v Ptuj, da se uresniči njun čudež.

Dve nenadni smrti in druge nesreče

Ljubljana, 11. januarja. Vpokojeni rudar Ivan Poljanec iz Trbovelj, star 61 let, je prišel v torek v Ljubljano obiskat sina, ki ima brivsko obrt v Kopitarjevi ulici. Danes se je namenil mož zopet domov v Trbovlje in ga je sin spremljal s stanovanja proti kolodvoru. Ko sta prispela nekaj po 13. uri v Maistrovo ulico, se je oče nenadno zgrudil poleg sina na tla. Prestrašeni sin mu je skušal pomagati, pristopili so hitro tudi drugi pasanti — zaman, mož je že izdihnil za kapjo. Reševalni voz je moral oditi prazen in so naložili truplo Ivana Poljanca na mrtvaški voz ter ga prepe-ljali v mrtvašnico hiralnice Sv. Jožefa na Vidovdanski cesti.

Drugi primer nenadne smrti se je pri-

Danes premiera za Jugoslavijo

največjega filma sedanosti po svetovnem romanu Bernharda Kellermanna

Predprodaja od 11.—1/2 3. ure.
Nov Foxov zvočni žurnal.
Predstave ob 4., 7-1/4 in 9-1/4 uri

Elitni kino Matica

Telefon št. 21-24

Ameriko in Evropo združi podmorski predor. Utopija pred leti, postane danes lahko resnica. To je delo za katerega se zanimajo vsi narodi sveta.

Sodelujejo: PAUL HARTMAN, ATTILA HÖRBIGER, GUSTAV GRUNDGENS

PREDOR

petil popoldne malo pred 16. uro v veži Narodnega doma. Ko je odhajal knjižničar Francoskega instituta g. Aleksander Popov, ruski emigrant, iz pisarne, je začutil slabost in se zgrudil v veži na tla. Težko hropečemu so priskočili na pomoč neki ljudje, ki so imeli opravka v Narodnem domu. Ti so tudi telefonirali po reševalni voz. Aleksandra Popova so ne-mudoma prepeljali v bolnico, a tudi tu je bila vsaka pomoč zaman. G. Popov je umrl zaradi možganske kapli.

Jurist Jože Ferencak, stanujoč v Oraž-movem domu v Wolfovi ulici, se je po-poldne smučal v tivolskem gozdu. Ko je po 16. uri privozil po kolovozu nad cesto

na Rožnik, je na poti skušal napraviti plužni zavoj, ga je na poledeneli ploskvi zasukalo in je obležal na mestu z zlom-ljeno desno nogo. Na pomoč so mu pri-skočili drugi smučarji, ki so ga na san-kah spravili do mitnice ob Cesti na Rož-nik, nakar so telefonično pozvali reševal-nik avto, ki ga je odpeljal v bolnico. — Na Prodanovem dvorišču je popoldne ža-gal drva 30 letni Jože Ograjšek iz Novih Jarš 59. Med delom pa mu je cirkularna odrezala levo. Hudo prizadetega mlade-ga moža so jadno prepeljali v bolnico. — Z zlomljeno nogo so spravili v bolnico dopoldne tudi Milka Hmelaka iz Prisoj-ne ulice.

Ameriko, kakor so njegove čebele tudi sicer znane po vsem svetu.

Usoda dragocenih kožuharjev

Težke izgube je nekaterim specialnim rejcem prizadel parazit, ki se je zaplodil med nutrijami. Nutrije so neka posebna vrsta dragocenih kožuharjev, sorodnih bobru, ki so jih nekateri podjetni trgovci s kožuvinami pripeljali k nam iz Brazilije in jih pričeli gojiti na svojih farmah. Vred-nost ene take živali seže od 3000 do 6000 dinarjev, pa jih je parazit pomoril okrog 30, kar pomeni izgubo težkih desetisočak-ov. Prav tako je soroden parazit izpodie-del obstanek farne za rejo srebrnodlake lisice, ki ji gospodar ni o pravem času pre-skrbel strokovnega nadzorstva, in je za-ključil z veliko izgubo.

Tudi med kunji, ki jih naši rejci me-le živali gojijo v vseh pasmah (angora, reka itd.) in ki prav tako v množinah ginejo, kakor se hitro plode, so se našli primeri parazitarnih kokcidioze. Po krajih okrog Krma pogine mnogo živine zaradi nekega krvnega parazita, ki se množi na soroden način kakor anofeles ter ga prenašajo na živino klopi, ki so po tamošnjih pašnikih razširjeni v pogubnih množinah. Kmetje pod Krimom stoji pred nujno nalogo, da svoje pašnike leto za leto po distriktih izolirajo in tako kos za kosom iztrebijo te škodljive raznašalce bolezni in smrti.

Reševanje stotisočakov

Mimo tega je imel zavod v preteklem le-tu še vse polno drugih opravkov. Ljudje se zatekajo vanj, kadarkoli so v skrbeh — ali za zdravje žreba, ki predstavlja ogromno vrednost za vsako gospodarstvo, ali za goloba, ki sedi na strehi, ali za zajca, ki ga je lovec prinesel iz gozda. S svojim delom rešuje zavod našemu gospodarske-mu obratu neprestano težke stotisočake in čisto gotovo je, da takšnega instituta jav-nost pod nobenim pogojem ne bo pustila pasti. Se več! Državnemu veterinarsko-bak-teriološkemu zavodu bodo morale vse in-stance pomagati, da se razširi in da svojo obšerkoristno delavnost organizira še na vse bolj intenziven, na vse bolj učinkovit na-čin.

Iz ječe vnovič pred sodnike

Ljubljana, 11. januarja. Pred velikim senatom je bil predlan-skim obsojen Ivan Lakner na 20 letno ro-bijo zaradi umora menseskega župnika Kušarja. Laknerja so pozneje prepeljali v mariborsko moško kaznilnico. Proti koncu januarja letos pa pride Lakner po-novno pred ljubljanske sodnike. Obtožen je večjega vlomila, ki ga je jeseni 1930 iz-

vršil v družbi dveh poklicnih vlomilcev na Jezeru v trgovino Lapajne-Mazi. Vsi trije so odnesli velike množine blaga, ta-ko usnja, manufakture in drugega, v skupni vrednosti 7645 Din. Isto jesen so vlomili tudi na Kresnicah ter odnesli dve-ma osebam raznega blaga v vrednosti 600 Din. Laknerjeva tovaršna so varnostna oblastva izsledila šele lani in je bila uve-dena proti vsem trem preiskava, katere rezultat je sedaj obtožba zaradi vlomila.

Za zdravje in razvoj naše živinoreje

Zanimivosti iz enoletne bilance ve-terinarske bakteriološkega zavoda

Ljubljana, 11. januarja.

Kakor je »Jutro« že poročalo, je mestna občina, ki je hišni gospodar stare šentpe-trske vojašnice, s 1. februarjem sodno od-povedala prostore državnemu veterinar-skemu zavodu, ki je nekaj let proti pri-merni najemnini užival gostoljubje v prvem nadstropju tega starega poslopja. S to so-dno odpovedjo je na nitki obvisela usoda sicer skromnega toda za našo gospodarsko kulturo visoko pomembnega zavoda. Čuli smo celo že vest, da se bo zavod izselil iz Ljubljane, da zastavi svoje delo v kakšni drugi izmed banovin, ki bi si v še večji meri kakor naša želele tako vestnega znan-stvenega skrbstva in tako požrtovalne prosvetne propagande, ki jo ob majhnih sredstvih v velikem obsegu vrši naš vete-rinarski zavod po vsem našem podeželju.

Ta vest je bila pač prenapeljena. Naše kmetijsko ministrstvo odločno vztraja na tem, da zavod ostane v Ljubljani, kar je poudarilo tudi s tem, da mu je za novo proračunsko leto vstavilo v proračun tudi postavko 20.000 Din za stanarino, ki je v lanskem državnem proračunu ni bilo. Vsota je sicer malo majhna, da bi mogla zagotoviti dostojno streho zavodu, ki je doslej imel na razpolago 7 prostornih so-ban, pa je bil z vsem svojim aparatom, z laboratoriji, znanstvenim muzejem itd. še zmerom na tesnem. Toda ob primerni po-zornosti banke uprave, zlasti pa ob aktiv-nem razumevanju od strani mestne občine si bo zavod gotovo lahko uredil svoje do-movanje v Ljubljani. Predvsem pa je nuj-no, da mestna občina ugodí prošnji za-voda, naj odpoved preklicé ali pa stano-vanjsko pogodbo vsaj podaljša do 1. aprila, do pričetka novega proračunskega leta.

Samo trije zavodi

V vsej državi obstoje samo trije enaki zavodi, ki imajo za nalogo, da skrbje za zdravstveni prosep našega živinorejstva: centralni bakteriološki zavod v Beogradu, ki vrši predvsem kontrolo nad delovanjem vseh zasebnih zavodov te panoge v drža-vi, bakteriološki in serološki zavod v Kri-ževcih, ki proizvajata tudi vsa cepiva, po-trebna v veterini, in pa naš v Ljubljani.

Zavod v Ljubljani je bil ustanovljen po prevratu na pobudo naših čebelarjev in tedanja pokrajinska vlada je takoj dolo-

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DANES POJE

MARIJA JERITZA

v prekrasnem vefilimu

VELIKA KNEGINJA ALEKSANDRA

Predstave ob 4., 7. in 9-1/4 uri zvečer

ZVOČNI KINO IDEAL

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KULTURNI PREGLED

Kulturno sodelovanje z Bolgari

V znameniti visoke in plemenite izpodbu-de, ki sta jo dala lani vladarja obeh slo-vanskih balkanskih držav in ki je našla široke odzive v vsej jugoslovanski in bol-garski zemlji, so v obeh deželah na dnev-nem redu priveditve, ki manifestirajo misel medseobnega zblizevanja in sodelovanja. Tako so ondan otvorili v Sofiji razstavo beogradske umetnostne skupine »Oblik«, te dni pa so prispeli v bolgarsko prestolnico jugoslovanski književniki, organizirani v mednarodnem združenju PEN-klub. Obisk naših pisateljev bolgarskim je v medseob-nih stikih velik in pomemben dodatek. Po svoji važnosti prekaša celo kongres slovan-skih esenkarjev, ki se je vršil pred vojno v Sofiji. V tem primeru namreč ne gre za široki okvir vseoslovankega zblizevanja, marveč za ožji, praktičnemu delu primer-nejši okvir konkretnih stikov med Jugoslo-vani in Bolgari.

V Sofiji so danes zbrani predstavitelji knjiž-vnikov iz Ljubljane, Zagreba in Beo-grada. Naj bi njih skupna posvetovanja pri-pomogla k delu, ki se ga uspešno pričeli najvišji krogi v obeh državah. Pisatelji in umetniki so prav posebno poklicani za tako delo. Zakaj: zblizevanje narodov je trajnejše in uspešnejše samo tedaj, če ne sloni zgolj na vzajemnih interesih in umetvenih razlo-

gih, marveč je dovolj čuvstveno podpo-rt. Pisatelji in umetniki so pa v narodu ti-sti, ki vplivajo na njegovo čuvstveno življen-je in ki ee lažje približajo narodovemu sre-u, kakor pa n. pr. politiki in narodni gospodarji.

Kulturni stiki med Ljubljano, Zagrebom, Beogradom in Sofijo imajo že svojo pred-vojno tradicijo. V času, ko so se Bolgari osvobodili, so njihovi boji odmevali v poeziji Stritarja, Gregorčiča in drugih, poe-bno pa je čislal ta balkansko-slovanski narod Anton Aškerc, ki je tudi pozneje kot urednik »Ljubljanskega Zvo-za« skrbel za informacije iz bolgarskega kul-turnega življenja. Likovni umetniki in glasbeniki so že v tedanjih razmerah vključevali bolgarsko prestolnico in provel-ni središče v območje južnoslovankega kul-turnega življenja. Živahneste stike so imeli novinarji: tako je zlasti »Slovenski Na-rod« po zaletu svojega tedanjega ured-nika Raeta Puotostomlskega prinašal ne le politične, marveč tudi kulturne vesti iz Sofije. Znano je, koliko je deloval za vzaj-emne stike Slovenov in Bolgarov prof. Anton Bezenšek, ki je živel v Bolgarii in je s svojo knjizo »Srbi in Bolgarci« zane-sel zanimanje za Bolgare preko Mohorjeve družbe v najširše sloje slovenskega naroda.

Tesnejši stiki so bili pred vojno med Beo-gradom in Sofijo ter med Zagrebom in So-fijo. V času balkanske vojne je zanimanje za medseobne kulturne stike dobilo krepko politično podlago, ki pa žal ni dolgo drža-la. Dogodki 1. 1913. in svetovna vojna so Bolgare za doli časa vrgli s tira južnoslo-vanske zblizevalne politike. Po vojni je bilo nekoliko resne razpoložnosti za obnovitev starih stikov pod Stambulijskim, ki je vido-vito zrl v bodočnost, vendar do ožjega so-delovanja v tem pravcu ni prišlo. Med Jugo-slovani in Bolgari so bili kulturni stiki sa-mo sporadičen pojav, delo posameznikov, ki so mu manjkali simpatični odmevi v ši-ri javnosti.

Ča se omejimo na Slovence, moramo ugotoviti, da smo vseh petnajst let po pre-vratu dobili v naši dokaj obilni, nemara celo prebujeni prevodni književnosti iz bolgar-skega slovstva samo skromni zvezek V a-zo-v in še ta je izšel v Gorici. Gladali-ska se bila zaprtja za bolgarsko dramati-ko — pač brez potrebe, saj so ob istem času pri nas živahno uprizarjali n. pr. madžar-ske komade, ki smo jih dobivali preko Du-naja (naša kulturna usmerjenost!). V lite-rarnih razvijah so bile prav redke vesti o bolgarski književnosti, ki se baš po vojni lepo razvijala in dobiva poleg svoje narod-ne barvitosti in svojskosti tudi sodobno evro-psko formo. Tudi v dnevnih listih so bile kulturne vesti iz Sofije redke. Bolgar-ska revija je v naših uredniških belah vra-na. Posamezne informacije o kulturnem živ-ljuju na Bolgarskem smo črpali iz franco-skih, čeških in nemških virov; spoznavali

smo se tedaj po dolgih ovinkih. V razširšu-jočem se ozračju jugoslovanske - bolgarskih odnošajev bo posej, upajmo, tudi v tem pogledu boljše. Vsa v slovenskem tisku, — zakaj pri beogradskega so informacije n. pr. o slovenskih kulturnih pojavih še danes ta-ko redke, kakor so bile doslej v vsem na-šem tisku redke vesti o kulturnem življen-ju Bolgarov. To je treba ugotoviti, da ne bo odvečnih iluzij: v tem pogledu bi bilo treba pač še marsikje beseodo izpremeniti v maso, misel v dejanje!

Z bolgarske strani so bili kulturni stiki z Jugoslavijo prav tako potršni in samo sporadični, dostikrat polemični in politično-nerozumni. Tudi Bolgari so prejeli infor-macije o nas po dolgih ovinkih. Naj samo omenimo, da po pregled novejšje slovenske literature, ki ga je prof. Grafenauer episal za neko rimsko slaviščno revijo, preveli iz italijanske: čutili so tedaj po-trebo informacije o Slovencih, nedostajalo pa je neposrednih stikov. Zaradi tega je skoraj umljivo, da so prevodji iz naše lite-rature v bolgarsko prav tako redki kakor narobe, vendar pa preseneča, da je Can-karijev »Hlapec Jernej« preveden n. pr. v ruminski jezik, ni pa — kolikor vemo — ne ta spis, ne kateri drugi Cankarijev epis preložen v bolgarsko. To samo ilustrira, kako neomoltni in redki so bili dothmal naši kulturni stiki. Sedaj se obeta cela vr-sta prevodov, ki izidejo v Sofiji in v Beo-gradu, v Zagrebu in v Sofiji, morda neka-teri tudi v Ljubljani. Odlična pesnica Eli-zabeta Bagriana je ponovno preživela več mesecev v Ljubljani in na Gorenjskem

(tudi »Jutro« je lani ob binkošnih prilož-ih razgovor z njo, izvenjavajoč v poziv k ožjim kulturnim stikom); sad tega bivanja so prevodi iz slovenske lirike, ki izidejo v Sofiji. V tej smeri bo treba nadaljevati: predvsem so potrebni ožji osebni stiki, po-tem smotnejše informacije v dnevnih in razvijah, pa medsebojni prevodi. Zabeleži-dati, iz osebnih stikov so nastali narodni in državni stiki, prepade se začena prema-govati s prvimi mostovi etc. Idealisti bod-o na tem področju še marsikaterikrat raz-očarani, to ali ono se bo izjavilo, saj t-stvari gredo počasi in trudoma. Toda reali-eti bodo posej vedno naši ozračje, v kate-rem je mogoče uspešno delati. In samo tako podrobno delo, vselej ona terenu, upoštevajoče vsa vremensko izpremenli-vost in vse ovire, a prežeto z vero v konč-ni uspeh, — samo tako delo pomika slovan-sko vzajemnost v smeri njenega uresni-čenja.

Naposed še prispevek k zgodovini povoj-nih jugoslovanske - bolgarskih kulturnih stikov: V »Prager Presse« z dne 9. decem-bra 1926 je objavil bolgarski pesnik Kiril Hristov poziv za kulturno zblizanje juž-nih Slovanov. Njegov poziv sicer ni odme-val na široko, vendar so ga zabeležili vsi naši listi. Za književnike iz Beograda sta se odzvala Krklec v »Prager Presse« in Veliko Petrovič v »Politiki«, pri nas je Hristov poziv priložil »Ljubljanski Zvon« in se izrekel za bolgarsko izpod-budo. Na kongresu PEN-klubov v Oslu je imel naš delegat Oton Zupančič poseb-no tečen in prijateljski stik z bolgarskim

XIV. SLOVANSKI VEČER

TABOR

13. JANUARJA

Domače vesti

• **Odlikovanja.** Na predlog ml. ministra pravde so odlikovali: z redom Belega orla 6. stopnje dr. Luka Kravina, namestnik državnega tožila, dodeljen ministru pravde; z redom Jugoslovenske krone III. stopnje Ivan Vrančič, predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani; dr. Alojzij Gradnik, podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani ter dr. Ferdo Prenj, predsednik upravnega sodišča v Celju; z redom Jugoslovenske krone 4. stopnje Jakob Antloga, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani; dr. Fran Jankovič, zdravnik moške kaznilnice v Mariboru; z redom Jugoslovenske krone 5. stop. Vinko Štrukelj, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, dodeljen ministru pravde; dr. Fran Farkas, sodnik okrožnega sodišča v Celju; z redom sv. Save II. stopnje Anton Nagode, sodnik Stola sedmorice, oddelek B. v Zagrebu; Peter Keršič, predsednik okrožnega sodišča v Ljubljani; dr. Fran Vidovič, predsednik okrožnega sodišča v Celju; dr. Ernest Eberl, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani; dr. Rudolf Sajo, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani; z redom sv. Save IV. stopnje dr. Juvanc, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, dr. Stanko Štrukelj, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, dr. Julij Fellacher, namestnik državnega tožila v Ljubljani, dr. Hinko Lučovnik, namestnik državnega tožila v Ljubljani in dr. Albin Juhart, namestnik državnega tožila v Celju, z redom sv. Save V. stopnje Josko Zihnerl, višji pisarniški oficijal apelacije v Ljubljani, dr. Stojan Bajčič, sodnik sreskega sodišča v Ljubljani, Vladimir Dekleva, računovodja apelacije v Ljubljani, Janko Štrafcar, računovodja apelacije v Ljubljani, Fran Podboj, vodja zemljiške knjige v Ljubljani, Jože Rajner, pisarniški predstojnik sreskega sodišča v Ljubljani, Julka Marčič, voditeljica zemljiške knjige v Ljubljani, Martin Gasper, predstojnik pisarne sreskega sodišča v Ljubljani, Henrik Toplak, pisarniški predstojnik v Celju in Bernard Mikuletič, vodja zemljiške knjige v Celju.

• **Najstarejši četnik iz ustanka Petra Mrkonjića** v Bosanski Krajini, Jeto Drvenica je umrl v vasi Furide, nedaleč od Banjaluke. Pokojni Drvenica je bil znan in častan tudi kot najstarejši in najizkušnejši zadržanec Bosanske Krajine. Sodeloval je pri ustanovitvi vseh kmečkih združenj v srezu Bosanska Dubica. Na zadnji poti so ga spremljali vsi člani mnogih vasi.

• **Člani kalniške kolonije v Beogradu** so v tork v dvorani »Privrednik« priredili svojo prvo javno kulturno in zabavno prireditev, ki je privabila mnogo meščanov. Najprej so igrali igrokaz nekega ruskega pisatelja, potem pa razne svoje narodne igre in plesne s petjem. Pred predstavo je nastopil govornik, ki je naglasil tudi zanimivo dejstvo, da je beograjska kolonija največja med vsemi kalniškimi kolonijami v Evropi. Po večini so njeni člani delavci, med njimi pa je tudi nekaj dijakov, ki se odlikujejo s svojo pridnostjo na fakultetah beograjske univerze.

• **Vdova Rošlinska** v Beogradu. Kulturno-prosvetno društvo »Cankar« v Beogradu ponovi »Vdovo Rošlinsko« s pravo-slavnim silvestrovanjem 13. t. m. ob 20. v veliki dvorani »Ruskega doma«, Kraljice Natalije ulica 33. Igro režira g. Pepko Kosmad. Naslovno vlogo bo igrala ga. Emica Štibiljeva, ostala zasedba pa bo v rokah znanih »Cankarjevih« igralcev. Po končani predstavi bomo počakali v vseh spodnjih prostorih »Ruskega doma« pravoslavno novo leto. Za reselo razpoložne in telesno ugodne bo dobro preskrbljeno.

• **Zanimivo potovanje v Palestino** z luksuzno ladjo »Kraljica Marija«. Drugi mesec se prične prvo letošnje potovanje z luksuzno ladjo »Kraljica Marija« v Palestino. Odhod iz Sušaka bo 19. februarja ob 15.30 ter trajajo potovanja polnih 26 dni, od katerih je 11 dni rezervirano za bivanje v Palestini. Izletniki imajo priložnost, ogledati si razna mesta in svetišča Palestine in dalje časa ostati v Egiptu. Povratek iz

ZA SVOJO DRUŽINO SKRIBITE,

če gledate na to, da je Jutrova naročnina vedno pravočasno plačana, ker sicer Vaša zavarovalna pogodba za nezgode pri zavarovalnici »JUGOSLAVIJA« miruje.

delatolom Sišmanovim. Z njim sta se domenila, da pričeta delovati za ožje stike med jugoslovanskimi centri in Sofijo. Sišmanov se žal ni več vrnil živ v domovino, penki-labisti stiki z Bolgari pa so vidno ožile. Zlasti letošnji spomlad v Dubrovniku, kjer sta delavata sivijska kluba El. Bagrija in Vladimir Vasiljev (urednik slofijskega literarnega časopisa »Zlatorog«) pokazala živahno zanimanje zlasti za Slovence. Medtem so se dokaj na široko razpravljali literarni stiki med Beogradom in Sofijo, ki imajo svoje sodelavce v pesniku Krklecu, in prevajalcu in esejistu dr. Nikoli Mirkoviću in v drugih.

Te dni biva v Sofiji večje število jugoslovanskih književnikov, stari sen je izpolnjen. Duh pomirjenja začenja zmagovalno in izpreminjati Balkan v mirno in lep kraj, ki hoče s svojim delom napredkom in blagostanjem pripomoči k splošnemu napredku in blagostanju naše celine.

Zagrebiško pismo

Zadnji dnevi so potekali v znamenju goštanj: skoraj v vsakem komadu v gledališču smo lahko videli kakega gosta. Tako je naš stalni gost Peter Raičev nastopil v Puccinijevi operi »Turandot« in dosegel v njej enega svojih največjih uspehov. Poljski nje je bil nov v vlogi Pinga Leo Mirko. Vid, ki se je v tej vlogi — prevzeti po poklonu Burleski — dobro obnesel.

V Loharjevi operi »Grof Luksemburški« je gostoval Gjur Trbuhić, ki že od

Halfe bo 8. marca preko Aten, Dubrovnik in Splita na Sušak. Cene so od 4600 Din dalje. V ceni je všteta vožnja po morju, kabina, kopeli in oskrba na ladji za časa potovanja. Prijave in programi pri »Putnik« v Ljubljani.

• **Jadranska straža, januarja številka**, je pravkar izšla. S tem stopa glasilo istoimenske organizacije v svoje 13. leto. Kakor vse številke ima tudi ta prav pestro in zanimivo vsebino, nanašajočo se na glavno našo morje. V tej številki je med drugim tudi članek Viktorja Pirnata »Čuvajmo naše morje« v slovensčini. Revija, ki je tudi ilustrirana, urejuje Niko Bartulović in Ravlić. »Jadranska straža« izhaja vsakega prvega v mesecu in stane letno 120 Din, za tujino 150 Din.

• **Rogaška Slatina v snegu in ledu.** Pišejo nam: Minili so snežni zameti, ustavili pa se je tudi že dež, ki je s svojim pomočnikom, južnim vetrom, polizal sneg z bližnjih gričev na prisojnih legah. Smučarji se pomikajo v višje lege, na zasneženi Boč, ki odmeva od vriskanja smučarjev in sankarjev. Obiskal ga je celo predsednik vlade v spremstvu direktorja g. Dittricha. Odlični gost ni mogel prehladiti lepote bočnega gorovja. Društveno življenje je potihnilo, a se bo prihodnjo soboto zopet prebudilo s prireditvijo Jadranske straže.

• **V zdravilišču modernizirajo Ljubljanski dom**, ki dobi tekočo vodo in centralno kurjavo. Nalivalnica toči mineralno vodo v polnem obratu. Druga dela pa bodo ta mesec še počivala. — Umrla je v Tekachovem posestniku in gostilničarja Čebularjeva po domače Zepačka. Pokopali so jo na praznik sv. Treh kraljev.

• **K atentatu na naš konzulat v Celovcu.** Po informacijah, ki jih je dobil g. avstrijski generalni konzul v Ljubljani, so bili prvi podatki o atentatu na naš konzulat v Celovcu, ki jih je objavilo tudi »Jutro«, močno pretirani. Policijska preiskava je namreč dognala, da o kakem poskodbu poslopja ali celo porušitvi glavne fasade ne more biti niti govora. Eksplozija je bila namreč ravno na nasprotni strani, kjer je vrt in ni imela nobenega omejevalnega učinka, najmanj pa na zdravstveno stanje našega g. konzula Miroševića, česar uradno oče ne nadalje v dosegačem posloju, ker pač ni nobenega poroda za izselitev. O sicer nedvomno neljubem, čeprav neznatnem dogodku, ki nikakor ne more škaltiti dobrih sosedstvenih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, je bila dunajska vlada obveščena iz Celovca še v teku istega večera, ko se je prišlo.

• **Opozarjamo cenjeno občinstvo**, da se bo danes predvajal v Elitnem kinu Matici v Ljubljani največji film sedanosti po znanem romanu Bernharda Kellermanna »Predor«.

• **Poročili so je 11. t. m. v Mariboru** znani in priljubljeni g. Janko Kostanjšek trgovec, gostilničar in posestnik v Sv. Martinu pri Vurbergu z gospodično Ernestino Mikarjevo, strokovno učiteljico iz Ptuja. Bilo srečno!

• **Nov grob.** V Mozirju je umrla ugledna posestnica in gostilničarka gospa Marija Strmškova. K večnemu počitku jo bodo spremenili danes ob 10. — Blag ji spomin, žalostim naše sožalje!

• **Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca** povzroči kozarec naravne »Franz Josefov« grenčice, če jo popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno mlo iztrebljenosti črevesja.

• **Dobro organizirani tatovi svinlj.** Po južnem delu Srema so se že nekaj let udeleževali tatovi, ki so kradli kar na veliko svinje iz samotnejših pristanov. Za tatovi in za ukradenimi svinjami doslej ni bilo niti sledu. Po golem naključju pa se je te dni kot vodja tatov razkrinkal bogat kmet Galambos iz Nikinaca, ki je imel trgovino z živino in mesarijo ter je bil zaradi svojega bogastva zvišen ves čas nad vsakim sumnjencem.

• **Francoščina za samouke.** Vsakdo, ki bi se rad učil francoščine, nima prilike, da bi imel učitelja, nauči se je pa lahko kljub temu po metodi za samouke. Takšne metode so pri vseh narodih v splošni rabi. »Francoščina za samouke« profesorja dr. Pavla Brežnika je lahko razumljiva, zanimivo pisana knjiga ima sestavke iz vseh panog moderne življenja, je ilustrirana in tako poceni, kolikor sicer velja že ena sama lekcija pri učitelju. Od dolgih večerih je najlepša prilika, da se sami doma naučite tujega jezika. Ne bo vam žal, če si jo kupite. Založilo jo je »Jutro«, dobi se pa v Tiskovni zadrugi kakor tudi v vseh drugih knjigarnah. Podarite jo svojem prijatelju ali prijateljici, ki se zanima za francoščino! Tudi dijaku boste z njo napravili veliko veselje.

prej uživa simpatije zagrebiškega občinstva. Trbuhić s svojo vitko in visoko postavlo učinkuje kar dekorativno, s preprosto igro in gledališko rutino pa večje privriva nedostatek grla. Trbuhić je bil tudi ob tej priložnosti sprejet globlo in simpatično.

• **Pajo Grba** nam je tudi prišel v goste in je v »Toscu« pokazal vso lepoto svojega mehekga in prijetnega baritona. Grba je na najlepši in najboljši razvojni poti in lahko v bodočnosti mnogo pričakujemo od njega.

• **Primadona slofijske opere Mimi Balkanska** bi bila morala po prvotnem sporazumu gostovati samo tri večere, vendar pa je dosegla tolik uspeh, da je svoje gostovanje podaljšala za trikrat toliko. Najprej je nastopila v operi »Savojski ples«, nato v opereti reviji »Pri belem konjčku« ter v Loharjevi »Deželi smehljaja«. Ta umetnica ima pravi gledališki temperament in se v vsaki sceni odlično znajde. Nje izraževalno sredstvo ni samo glas velikega obsega, marveč so to predvsem močne dramatske sposobnosti, ki s svojo silo, iskrenostjo in pripravečnostjo prestopajo meje operetnih potreb in zahtev. Mimi Balkanska je odlična umetnica, njen polni glas je prodoren in nošen, a pevka ga obvladuje rutinirano in učinkovito. Posamezni prizori so po zaslugi njene inteligentne in improvizativne igre zaupali globok vtisk. Kakpak, posebna senca večera so bile njene elegantne toaletne. Drugi njen nastop v reviji »Pri belem konjčku« je ni mogel pokazati v vseh njenih sposobnostih, ker ta vloga ne daje umet-

Harmoničen trozvoč vseh dobrega so tri idealna sredstva za nego lepote: dovršeno blago lilijino mlečno mlo »Paracelsus« in nezamenljiva lilijna mlečna krema »Paracelsus« in odlični puder »Liane« Paracelsus. Njihovo delovanje vam bo nudilo izredno zadovoljstvo, treba je samo, da vedno zahtevate izrecno »Paracelsus« izdelke.

• **Zupan razkrinkan kot požigalec.** Velika senca za vsa sarajevsko okolico je aretacija premožnega posestnika Save Šešije, župana občine Rajlovec, ki je bil razkrinkan kot požigalec. Pred leti je bil zažgal svoje gozdove ter prejel preko milijon dinarjev zavarovalnine. Izdala za je iz masčevanja neka sorodnica, s katero se je že dolgo praval. Pri hišni preiskavi so našli pismo, s katerim mu je neki zaupnik razlagal, kako naj potakne ogenj ter potem ocenjuje škodo. Po teh navodilih je požig najbolje uspel.

Dobra prebava pol zdravja!

Lahko, normalno izpraznjenje pri zagatjenju, lenivosti črevesja vam omogočijo

Artin - dražeje

Vsebinska škatlica po 8.— Din zadoštuje za 4 do 6 krat.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Odobreno od min. soc. politike in narodnega zdravlja, S. Br. 22.105. od 12. decembra 1933.

• **Obidele obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna JOS. REICH.**

Iz Ljubljane

• **Državna glasbena akademija** iz Zagreba bo izvajala na simfoničnem koncertu v petek 19. t. m. v veliki dvorani Uniona poleg Beethovovega koncerta za violino solo s spremljevanjem orkestra še Lhotkovo simfonično vizijo »Morje«. Vsebinska simfonične pesnitve opisuje prihod Hrvatov iz Karpotov na jug, na Jadransko morje. Pesnitev ima dva dela. V Ljubljani se bo izvajal prvi del. Nastopijo 4 solisti, mešani zbor in veliki orkester. Dirigiral bo skladatelj sam, rektor g. Fran Lhotka. Prva izvedba »Morja« je bila v Zagrebu leta 1920. v tamošnjem gledališču. Delo je imelo velik uspeh. Ponovno se je potem izvajalo lani na koncertu zagrebske glasbene akademije. Podrobnosti o delu samem še pridobimo. Danes opozarjamo na ta koncert, za katerega se dobe vstopnice v Matici knjigarni.

Danes pri Slamiču

Vsakovrstne morske in sladkovodne ribe na raznju in na olju: Branzini, orade, barboni, calamari, scampi, San Piero itd. Velika izbira najfinjših vin po starih cenah, kakor: Dalmatince, opolo, rulanec, belekranjska črnina, rizling, burgundec in cviček. 1260

• **Večino skladb v mešanem zboru**, ki jih bo pel »Ljubljanski Zvon« na koncertu 15. t. m. ob 20. v dvorani Filharmonične družbe, bomo slišali prvič. Prvič se bo pel »Hajdrihova« Luna sječ v neznanj prireditelj za mešani zbor. Prav tako je krasna Lebanova pesmica »Slovo od doma«. Prvič se bo v Ljubljani na tem koncertu izvajala tudi Volaričeva skladba »Ljudmila« za soli in mešani zbor, ki jo je svojčas izdala naša Glasbena Matica. Pesem je globoko občutena. Ne pozabite torej na lep koncert pevskoga društva »Ljubljanski Zvon«. Vstopnice se dobe v Matici knjigarni na Kongresnem trgu.

• **Akademski pevski zbor v Ljubljani** obvešča članstvo, da so se pevske vaje zopet začele. Zbor bo studiral prof. Tomeče »Belokranjske«, ki so izšle med bo. židnimi počitnicami. Ker je mednarodna radio oddaja skoro pred nami in se bodo skupne vaje začele v začetku februarja, je udeležba strogo obvezna. Odbor z ozirom na to ne bo sprejemal več opravičil. Vaje za tenor se vrše vsako sredo in petek, za bas vsak torek in četrtek, vokalna šola pa vsak ponedeljek. Odbor.

• **XIV. slovanski večer JNAD Jadrana** pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. bo jutri na Taboru. Reklamacije na JNAD Jadrana, Tomanova ulica 3. Telefon 29-74.

• **Zenski pokret in Zveza akademsko izobraženih žen** vabita na predavanje dr. I. Grossmannove o imovinskem pravu v zakonu, ki bo v petek 12. t. m. ob 20. v kleti kavarn »Emonec«.

• **Francoški institut** Zaradi nenadne smrti knjižničarja g. Aleksandra Popova nocojšnj predavanje odpade.

nici take kvalitete, kakor je Mimi Balkanska, dovolj prilike za razmah. Zato pa je njena igra zasijala v polni luči v »Deželi smehljaja«. Opazili smo, da ima zelo velike sposobnosti modulacije svojega talenta, zato smo v treh docela različnih vlogah opazili tri docela različne stvaritve in nikjer se ni ponavljala. Sprito teh sposobnosti se ne čudimo, da je Mimi Balkanska kmalu postala ljubimka zagrebiškega občinstva in da so bile njene posamezne predstave že en dan v naprej razprodane.

• **Vojnovičeva »Dubrovačka trilogija«** je v režiji dr. Branka Gavella in v novi inecenaciji Ljube Babića zopet prišla na naš oder. Umetnostni pečat jo dalo tej uprizoritvi sodelovanje naših najboljših umetnikov, a režiser dr. Gavella je prežal izvedbo s svojim duhom in s kreativno silo.

• **V spomin 25letnice prve izvedbe** so uprizorili Ogrizovičev »Hasanaginice« (68 predstava). Na tej predstavi je prvakinja naša drame Nina Vavra proslavila 35letni čas svojega igralskega delovanja. Nina Vavra je igrala vlogo Hasanaginice — 68 krat. S svojimi nešteti kreacijami je uetvarila pravo igralsko simfonijo sila, lepote in resnice. Veliki umetnosti Nine Vavre danes ni treba glorifikacije z besedami: najljubša manifestacija in glorifikacija njene umetnosti je vsak njen nastop že sam po sebi. Toplota s katero jo je sprejelo naše občinstvo, je redkokdaj tako močna. Nagradili so jo z mnogimi krasnimi darili, obsuli s cvetjem in čestitkami, a nad vsem je prevladalo prekipajoče navdušenje občinstva, ki je z

u. Cankarjev večer »Svoboda«, in »Zarje« kot III. delavski prosvetni večer bo v soboto 13. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice z bogatim, lepim sporedom. Vstopnice po 3, 2 in 1 Din v Strokoval komisijski (Delavska zbornica).

• **Napredovali so v 4. skupino, 2. stopnje** šefi krajevnih kontrol v Ljubljani Podreka Drago, Gruber Karel, Zisid Miloš in Magolič Srečko.

• **Predavanje SPD o Mont Blancu** in Matterhornu. Drevi ob 20. bosta v Delavski zbornici predavala gđ. Mohorčičeva in g. Kopinšek o svojih turah na Mont Blanc in Matterhorn. Sedeži po 6 in stojlišča po 3 Din se dobe v prodaji v pisarni SPD palača »Grafike«, Masarykova cesta telefon 29-63, in sicer od pol 20. dalje pri blaginji v Delavski zbornici. Pridite!

• **Pri Sokolu v Mostah** bo drevi ob 20. predaval g. dr. Branko Alujevič izbrana poglavja iz kriminalitete. Vstop prost. Po predavanju kulturni filmi.

• **Danes nam ZKD pokaže ljube film »Dunajski valček«.** Vsakokrat, kadar je Strauss ustvaril nov valček, je v mestu pesmi in brezbržnega veseljačenja zavladalo veliko veselje. Dunaj je plesal, pel, se smejal in zataval. Vse življenje se je po nekaj dni vrtele okrog novega valčka Valček nad vse druge! Film je poln vselega razpoloženja in duhovite šale. Kakor nalašč za predpust. Predstava bo danes ob pol 15. v Elitnem kinu Matic.

• **Evropa-Amerika, Senzacionalni načrt** Amerikana Mac Allana je postal resničan. Združiti oba kontinenta — to so bile sanje vseh držnih tehnikov skozi stoletja po odkritju Amerike. Pred leti, ko je bila tehnika še v povojih, je to veljalo za utopijo. Pri današnjem stanju je to mogoče, ali treba je samo denarja, drugo je stvar tehnikov. Slernernu je znan senzacionalni roman Bernharda Kellermanna, ki si je leta 1913. osvojil vse kulturne narode. Roman »Der Tunnel« je bil za ono dobo delo, ki se danes drži publiko v napetosti. Ali danes lahko gledamo izvrševanje fantastičnega načrta v grandioznem filmu evropske produkcije. Volefilm »Predor« je enaka senca, kakor je bil svoječasno roman. Pogajanja z ameriškim milijarderji v njujorskem hotelu »Astoria«, graditev tunela, napori, katastrofe, stavke sabotaža, atentati... Ameriška skupina delavcev prebije zadnjo steno med Ameriko in Evropo, 1000 m pod Atlantikom. Film je največje delo sedanosti, himna delu, epopeja smeje misli in tehnike. »Predor« se bo k ljubim velikim nabavnim stroškom predvajal danes v Elitnem kinu Matic.

• **Dar. V spomin blagopokojnega Iv. Lavrića** daruje g. Anton Zentič v Ljubljani za Društvo slepih 100 Din.

• **Pravijo, da tako dobre postrežbe** ni nikjer, kakor bo na letošnji prireditvi Jadranske straže. Poskrbljeno bo za vse najboljše, a najboljše je itak vedno najcenejše. Tako bo torej prirediteljica tudi v tem pogledu pasemala razmere na Jadranu, kjer se da tudi ob zelo nizkih cenah dobro živeti. A kar se opreme tiče, smo že zgovorili: letos bomo na Rabu, ki je najbližje kotežji na vsem severnem Jadranu. Družba bo pa z vsa vraga. Zlasti damski svet se bo pokazal v čudovitih narodnih nošnjah. Prireditelj bo drugo soboto 20. t. m. v Unioni. Ta večer si rezervirajte, pa če ves predpust ne pojdete nikamor z doma!

• **V Ljubljani dobimo velik gasilni dom.** Gasilska zgradnja v dravski banovini namerava zgraditi v Ljubljani reprezentativni gasilski dom v katerem bo gasilska knjižnica, velika dvorana za predavanja, shramba za gasilsko orodje, prostori za zborovanje, pisarne ter drugo. Sestavljen je že akcijski odbor, na eni prihodnjih sej pa bo izbran širši akcijski odbor, ki bo pristopil k pozitivnemu delu.

• **Labodova smrt.** Lani je pobegnil iz mestne vrtarnje eden izmed treh labodov, ki jih je podarila mestni občini Nj. Vel. kraljica Marija z gradu Svoboda na Bledu. Laboda so ustrelili na lžanskem. V sredo zjutraj so pa zopet našli enega laboda mrtvega. Ravatelj mestne vrtarnje g. Lap je odredil, da so mrliča prenesli k uradnim živinodržavnikom. Ti so pri raztešenju ugotovili, da je labod umrl zaradi hudega prehlada črevesja. V tivolskem ribniku pa je že mlad naraščaj in je upati, da labodji zarod na ribniku ne bo tako kmalu izginil.

• **Dve pogrešaniki.** Od svojega očeta na Tyrševi cesti je pobegnula 17 letna Ana Furlanova, tovarniška delavka. Ze dalje časa jo zamaš isčejo. Je srednje postave, podolgovatega obraza, kostanjevih, pristriženih las, oblečena v moder plašč s kožuho inastim ovratnikom. — Od svojega moža je pobegnula 29 letna Vera Mikanova. Je bolj visoke postave, okroglega obraza, svetlih las in rjavih oči. S seboj je vzeala različno obleko.

• **Stroga sodba zaradi napeljevanja k tatvini.** Postopač Tone je znan kriminalni tip. Nagovoril je mladega, še nezakazanega delavca Jožeta, da je posestnici Habetovi Mariji v St. Vidu nad Ljubljano izmaknil železno dvigalo, vredno 600 Din. Oba sta potem dvigalo prodala. Tone je bil zaradi napeljevanja k zločinu obsojen na 4 mesece in 20 dni strogega zapora.

njim dajalo duška svojim čustvom in kazalo globoko spoštovanje do te visoke umetnice.

• **Edina koncertna prirediteljica** tedna je bil plesni nastop mlade dunajske umetnice Gertrude Kraus. Poznamo jo že nekako štiri leta; je nenavadno nadarjena, invenciozna, originalna umetnica, ki s svojo briljantno tehniko, inteligentno koncepcijo in ognjevit fantazijo, kar očara. Kakor njeni prejšnji nastopi, pomeni tudi sedanjí velik umetnostni dosežek.

• **V drami je za te dni napovedana nova** izvrzna komedija De Tisa »Kako se zapeljuje žensk«. — Aleksandar Moissi in E. Deutsch prideta s svojim ansamblom sredi tega meseca v Zagreb. Igrali bodo Schillerjevega »Don Carlosa«. — Slavni ruski basist Evgenij Zdanovski, stalni gost milanske »Scal« , gostuje v zadnjih dneh januarja v zagrebiškem gledališču (»Boris Godunov« in »Hovanshchina«). — Naša opera privravlja Straussovo »Salmo«, Massenettevega »Wertherja«, Moniuszkovo »Halko« in Dobroničev »Vdovo Rošlinsko« (po tekstu Cv. Golarja). V drami pride kmalu na vrsto Kosorjev »Požar strasti« v Gavellovi režiji. Ziga Hirschler.

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

SAMO SE DANES

Vrni mi svobodo!!!

Moški so ji bili igrači. Bila je lepa in bogata, dokler ni spoznala življenja. Spoznala je, da je ljubezen nevarna kot dinamit. Kdo je to? Joana Crawford v svojem najboljšem filmskem delu iz moderne družbe. Danes ob 4., 7. in 9. uri ob najnižjih cenah 2.-, 4.-, 6.- in 8.- Din.

ZVOČNI KINO DVOR

Telefon 27-30.

• **Trije meseci zaradi poizkušene tatvine samokresa.** Pred malim senatom je bil 23 letni samski zidar delavec Miha P. obsojen na tri mesece strogega zapora zaradi poizkušene tatvine samokresa. Miha je namreč izkušal iz podstrešne sobe sreskega načelstva v Kamniku odnesti samokres. V podstrešju je našel sobnim stropom izdolbel luknjo, vzel železno žico in je z njo vjel samokres ter ga potegnil prav do stropa, ko so ga zasačili. Kazen je tako ostra zaradi tega, ker je poizkušal izvršiti tatvino na prostoru, ki je namenjen javnim napravam.

• **Čist bencin tudi v Ljubljani!** Danes v petek bodo imeli avtomobilisti tudi v Ljubljani čist bencin, in sicer ga bo točila tvrdka A. Gorec na Shellovom avtomatu pred Lj. kreditno banko. Četudi bo čist bencin dražji in velja liter tega bencina 8.10 Din, je vseeno ekonomičnejši, ker je poraba bencina manjša in efekt motorne sposobnosti večji. Zgleda, da bo mešanica bencina in špirta svojo dobo kaj kmalu končala.

• **Drevo »nadajevalni plesni tečaj«** Jenkove šole v Kazlini. Posebne plesne ure in informacije vsak dan.

Iz Celja

• **O vzgojnih problemih našega časa** bo predavala gđ. prof. Anica Černejeva v ponedeljek 15. t. m. ob 20. na Ljudskem vseučilišču v risalnici deške meščanske šole. Na to zanimivo predavanje opozarjamo vse, ki se zanimajo za važna sodobna vprašanja, zlasti pa starše in vzgojitelje.

• **O trpljenju primorske žene** po italijanskih ječah bo predavala gđ. Zorka Potratova danes ob 20. v prostorih »Sočec« v Narodnem domu. Predavateljica je sama prebila nad leto dni v zloglasnih zaporih Regina Coeli v Rimu. Vabljeni so tudi nečlani.

• **O temeljnih problemih socialne politike** bo predaval sodnik g. dr. Stojan Bajčič iz Ljubljane v četrtek 18. t. m. ob 20. v predavalnici drž. trgovske šole v Celju. Predavanje bo prireditelj celjski pododbor Društva absolventov drž. trgovskih šol za dravsko absolventov v Ljubljani.

• **Dve nesreči.** V terek je nekí vož, ki je bil vprežen v voz, pobodel 13 letnega posestnikovega sina Karla Škoberneta z Dobja in ga težko poškodoval po trebuhu. V sredo je padel pri spravljavanju na gozdu pri Bočni težak hloď na 25 letnega posestnikovega sina Jožeta Krivca iz Bočne in mu zlomil lero nogo nad kolonom.

• **Tatvina kolesa.** V sredo okrog 9.45 je nekdo ukradel sodarju Ivanu Jagbecu z Ostrožnega iz neke veže na Cankarjevi cesti 500 Din vredno, črno pleskano kolo s tovarniško številko 198.391 in evid. štev. 3.10.860-3.

• **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 kriminalna komedija »Beg v Noco« in zvočni tednik.

Iz Maribora

• **Mestna občina** je lani rešila mnogo aktualnih vprašanj. Občinski svetovalci mestne občine so se sestali na 7 rednih in 3 izrednih sejah. Vse seje so bile jako živahne, saj so na njih rešili 645 zadev. V občinski zvezo je bilo sprejetih lani 206 oseb, 8 oseb pa, ki še niso izpolnile vseh predpisanih pogojev za sprejem, je občina prostovoljno sprejela, 35 tujim državljanom pa je dala zagotovila za bivanje v občini. Po statutu mora občina predložiti na sejah obravnavane zadeve mestnemu svetu v rešitev. Ta je imel lani 19 sej, na katerih je bilo rešenih 1112 vprašanj. Upravni odbor je imel vse leto 37 sej in je rešil 340 zadev.

• **Nove potujoče knjižnice** je ustanovila mariborska ZKD tekom zadnjih tednov štiri, in sicer: v Pristavi pri Smarju, v Sv. Rupertu v Slov. goricah, v Sv

GOSPODARSTVO

Novi trgovinski sporazum z Italijo

Kakor je »Jutro« že poročalo je bil 14. t. m. v Rimu po dvojnem pogajanju podpisani dopolnilni sporazum k jugoslovanski italijanski pogodbi iz leta 1924. Tu smo že na kratko omenili, da se ta dopolnilni sporazum nanaša predvsem na ureditve izvoza naše goveje živine v Italijo. Trgovinska pogodba z Italijo, ki je bila sklenjena v juliju 1924, je ostala v svojih določbah neizpremenjena do srede leta 1932, ko smo sklenili k tej pogodbi prvi dopolnilni sporazum. Pod vplivom agrarno-protekcioniistične struje, ki je zavladala v trgovinski politiki Evrope, je Italija v početku leta 1932 zahtevala revizijo pogodbe z našo državo z namenom, da zaščiti italijansko živinorejo.

Italija je najprej pričela forsirati svojo žitno produkcijo in ji je uspelo, da je lani dvignila pridelek pšenice do take množice, ki zadovoljuje potrebe domačega konzuma, tako da je odpadla potreba po uvozu. Sedaj gre italijansko agrarno-zaradna politika za tem, da se primerno dvigne tudi domačo produkcijo živine, kar pomeni, da se dvigne na italijanskih tržiščih cena domačih živali. Ta politika Italije je prišla do izraza že v prvem dopolnilnem sporazumu iz leta 1932, ko so bile carine na živino znatno povišane. Nova zaščitna politika pa ni prinesla zaželenih rezultatov. Navzlic višjim carinam so cene živini padle, in sicer zaradi tega, ker se je navzlic visokim carinam uvožena živina na italijanskih tržiščih ceneje nudila. Lani je bil zlasti velik uvoz madžarske goveje živine na italijanska tržišča.

Zaradi navedenih okoliščin je lani Italija zahtevala ponovno revizijo carin na živino in živinske proizvode ter je pričela pogajanja tako z našo državo kakor tudi z Rumunijo in Madžarsko. V teku pogajanj se je izkazalo, da s samim povečanjem carin ni pričakovati zaželenega efekta glede cen, zato je Italija osvojila za uvoz živine režim kontingentov, ker je s kontingentiranjem uvoza tudi dana možnost izenačiti položaj vseh konkurentov, ki imajo interes za izvoz živine v Italijo.

Z novim dopolnilnim sporazumom pa se ne spreminja samo uvozna carinska obremenitev z istočasno uvedbo kontingentov, temveč se uvede tudi nov način računanja carine. Doslej se je carina na govejo živino pobirala od glave in je znašala za vola 350 lir. Carina po glavi se sedaj ukine in se uvede računanje carine po teži. V novem sporazumu je za vola določena nova carina v višini 85 lir na 100 kg. Doslej je znašala za lahke vole, ki jih mi izvažamo in ki tehtajo okrog 700 kg, okrog 50 lir na

100 kg (350 lir na glavo). Da pa se olajša prehod na to novo višjo carino in da se obenem vidi, kako bo povišanje vplivalo na cene, je v sporazumu določeno, da bo prve štiri mesece po uveljavitvi dopolnilnega sporazuma znašala carina na vole 70 lir, peti mesec 80 lir, po preteku petih mesecev pa bo šele dosegla 85 lir. Postopni prehod na novo višjo carino je predviden tudi glede novih carin za živinske proizvode.

Kakšne posledice bo imelo to povečanje italijanske carine na izvoz goveje živine, je danes težko presoditi. Če bo novi režim dovedel dejansko do višjih cen na italijanskem tržišču, bodo za nas nove višje carine sprejemljive. Če pa ta efekt ne bo dosežen, imamo po sporazumu možnost revizije, in sicer na naslednji način: Če se v prvih štirih mesecih pokazalo, da carina od 70 lir na 100 kg za vole še vedno dopušča rentabilni izvoz, to je, da povišanje ne bo imelo za posledico onemogočenje izvoza ali pa padec cen na našem tržišču, tedaj bomo avtomatično prešli v peti mesec s carino 80 lir oziroma k definitivni carini 85 lir. Če pa bi se pokazalo, da navedene carine izključujejo možnost rentabilnega izvoza, nam je dana pravica, da sporazum odpovemo z rokom meseca dni ob koncu četrtega meseca, petega meseca ali pa pozneje.

Kontingent za našo govejo živino pri uvozu v Italijo je določen na 45.000 glav, to je več kakor smo izvozili govede v Italijo v letih 1932 in 1933. Leta 1932 smo namreč izvozili v Italijo 30.000 glav goveje živine, za lansko leto pa bo znašala količina približno 40.000 glav. Pogodbeno določen kontingent bo razdeljen na ustrezajoče tedenske kvote. S tem kontingentom pa niso vezana nobena uvozna dovoljenja od italijanske strani in je vsa kontrola kontingentnega uvoza v Italijo prepuščena nam. V določenih kontingentih se ne vstopejo količine živine, ki jih bomo izvozili v Zadar in Reko.

Z novim dopolnilnim sporazumom so rešena še nekatera tehnična vprašanja veterinarske značaja. V sporazumu je določen tudi način poslovanja jugoslovensko-italijanske stalnega odbora, ki je bil ustanovljen že z dopolnilnim sporazumom iz leta 1932, ki pa se doslej še ni sestel. Novi sporazum bo stopil v veljavo, čim bo Italija uredila tudi vraščanje revizije trgovinskih pogodb z Madžarsko in Rumunijo. Tozadevna pogajanja se že vršijo in je pričakovati, da bodo ob koncu februarja lahko stopile v veljavo pogodbe z vsemi tremi državami.

banka 3800 den., PAB 240—242; industrijske vrednote: Trbovlje 140 bl.

Beograd. Volna škoda 298, 296.50 zaklj., za marc 290 zaklj., 7% investicijsko 58 zaključek, 4% ag. arne 30, 29.50 zaklj., 6% begluške 43.75, 42 zaklj., 8% Blair 39 den., 7% Blair 37.50 zaklj., 7% Drž. hip. banka 55 den., Nar. banka 3850—3900, PAB 243, 240.50 zaklj.

Dunaj. Državna železnica 16.10, Alpine-Montan. 9.87.

Blagovna tržišča

ZITTO

+ Chicago, 11. jan. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 86.75, za julij 85.50, za sept. 86.50; koruza: za maj 53.125, za julij 54.75, za september 55.75.

+ Winnipeg, 11. jan. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 66.875, za julij 67.625.

+ Ljubljanska borza (11. t. m.). Tendence mirna. — Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenična (po mletski tarifi) baška 79.80 ko m. 140 — 142.50; sremeska in baraniska, 78.79 kilogramov po 137.50—140; koruza (po nar.

adni tarifi): promptna po 125 — 127.50; nova sušna 115 — 117.50, nova sušena za januar 122.50 — 125; moka: baška 80c po 240 — 245, banatska po 250 — 255.

+ Novosad-ka blagovna borza (11. t. m.). Tendence prijazna, promet je bil srednji. Pšenica: baška okolica Novi Sad, Sombor, srmska 90 — 91; srednjebaška 91 — 93; gornjebaška in slavonska 92 — 93; baška potiska 93 — 94; gornjebanatska 88 — 90; južnobaška 87 — 88. Oves: baški, sremški in slavonski 51 — 53. Ječmen: baški, sremški 64.65 ko 63 — 65. Krompir: baški in sremeska stara 72 — 74; nova 50 — 52; nova sušena 64—65; banatska stara 68 do 70; nova sušena 60 — 61. Moka: baška in banatska 80c in 80c 165 — 185; 80c 145 — 165; 80c 125—145; 80c 97.50—107.50; 70c 72.50 — 82.50; 80c 65 — 70; sremeska, slavonska 80c in 80c 160 — 175; 80c 140 — 160; 80c 120 — 140; 80c 97.50 do 107.50; 70c 72.50 — 82.50; 80c 65 — 70. Otrubi: baški, sremeski 54 — 56; banatski 50 — 54. Fižol: baški, sremeski 195 — 130.

+ Budimpeštanska termiska borza (11. t. m.). Tendence prijazna. Pšenica: za marc 7.94—7.96, za maj 8.14—8.16; koruza: za maj 7.94—7.96.

Živiljenjska sila Jugoslavije

V zrcalu prometa železnic, cest, pošte in telefona ter morskega in rečnega prometa

Ljubljana, 11. januarja

Še bolj kakor na drugih področjih se vidi na prometnem velika in najboljše nade vzbujajoča živiljenjska sila naše države. Od leta 1918 do 1929 je bilo namreč izročeno javnemu prometu 1023 km železniških prog, od tega 525 km popolnoma novih. Razen tega je popolnoma obnovljeno 493 km prog, ki so bile porušene med vojno. V službo železniškega prometa je stopilo v tej dobi tudi 20 km predorov in 34 km mostov, za zavarovanja prog in razne objekte pa se je porabilo 156.000 kubičnih metrov zemljišča, 16.300 ton novih železnih konstrukcij za mostove, 119.000 postajnih objektov in preko en milijon novih železniških pragov. Popravilo in preuredilo pa se je 472 mostov, okrog 734 viaduktov in 10.000 km proge z 2500 km postajnih prostorov in tirov. Rekonstruirano je okrog 200 km prog za javni promet, izmenjano pa železniških tirov in pragov za 1071 km. Leta 1918 smo imeli komaj 2000 lokomotiv, sedaj imamo 2200 lokomotiv za normalne proge, okrog 900 za ozke in preko 200 za široke proge. Dočim je leta 1918 naša železniška uprava razpolagala s 3646 potniškimi in 42.000 tovornimi vozovi, je danes na razpolago 5399 potniških in 56.236 tovornih vozov. Jugoslavija ima najboljši urejeni železniški promet v Srednji Evropi in na Balkanu.

Po vojni je bila velika večina naših cest v najslabšem stanju. Zaradi tega je bil tudi avtomobilski promet zelo slab razvit in je tako leta 1919 obratovalo v vsej državi komaj 2500 motornih vozil. To število pa se je do 1927 zvišalo na 7000 vozil, do leta 1933 pa že na 19.200 motornih vozil, ki so imela na razpolago 30.000 km prvostopenjskih cest. V 15 letih je bilo zgrajenih za okrog 2000 km novih asfaltiranih

cest, popravljeno in dovršeno pa je bilo cest za okrog 12.000 km.

Tudi poštne in telefonski promet je bil po vojni v zelo slabem stanju. V Srbiji so bile poškodovane vse brzojavne in telefonske proge, odnešeni vsi aparati, po poštini postajali pa je bil uničen tudi ves material. V poldrugi desetletji je bilo zgrajenih okrog 400 novih poslopij za poštne in brzojavne ustanove, otvorenih več sto novih pošt ter urejenih okrog 15.000 km novih brzojavnih in telefonskih prog. V vseh večjih mestih so odpravljene zračne mreže ter postavljeni kablji, v velikih mestih pa so uvedene tudi avtomatične centrale. Vsi važnejši gospodarski centri so s telefonskimi programi povezani z inozemstvom, glavne primorske otoke pa vežejo kablji z brzojavno-telefonskim omrežjem države.

Naša država ima 2200 km vodnih poti — plovnih rek in kanalov, na katerih obratuje okrog 110 parobrodov in okrog 600 vlačilcev s 450.000 tonami. Pred 15 leti pa je Jugoslavija prevzela od nekdanje Avstro-Ogrske komaj okrog 70 brodov, od katerih pa sta bili dve tretjini defektni in sploh nesposobni za plovo. Zaradi tega je pretila resna nevarnost, da nas bo tuje brodarstvo izrinilo iz naših domačih voda. Naš ploveni park pa je vendarle postal najmočnejši v Srednji Evropi in na Balkanu in tako naša zastava uspešno konkurira na Dunavu od Pasaže do Galca. Imamo tudi državne delavnice, v katerih se ne izvršujejo samo vsa popravila, marveč izdelujejo tudi manjši parniki. Leta 1920 je prevzela naša država za svoj pomorski promet vsega skupaj 100.000 ton starih in defektnih avstrijskih ladij, danes pa znaša to naša trgovaška mornarica preko 380.000 ton in bila bi še veliko večja, če ne bi splošna gospodarska kriza že nekaj let ovirala razvoja naše mornarice.

Številni opravi ljubljanskih reševalcev

Ljubljana, 11. januarja.

Kakor sleherni leto je opravila ljubljanska reševalna postaja tudi lani zelo veliko delo. Reševalci so bili noč in dan na razpolago občinstvu, da so intervenirali, kjerkoli so, je pripetila nezgoda. Ne samo iz Ljubljane, tudi od drugod z dežele so p.p.e.p.jalci v bolnico bolnike ali so prisrskovali v svojstvu gasilcev na pomoč pri požaru.

S tremi reševalnimi avtomobili so napravili reševalci 2598 voženj in spravili v bolnico 2636 bolnikov in poškodovancev. Predlanskim so imeli 2570 voženj in so spravili v bolnico 2599 bolnikov. Od teh jih je obolelo za notranjimi boleznimi 807, nogozlomov je bilo 81, za središčem obolenih 135, zastrupljenjem 145, umorjenih 63, za mrtvoudom 23 za čep 23, za levčastjo 4, za epilepsijo 8 za angino 11 za gripo 7 za škrlatiko 35 za davico 28, samomorov, odnosno poizkusnih samomorov 19, za raznimi vnanjimi boleznimi 41, na porodu 258, na krvavitvi 135, zaradi splava pa 56. Obolenih na kili je bilo 13, rokozlomov 16, raznih poškodb 406 revme 26, opeklin 14, kožnih bolezni 4, spolnih 5, ozeblin 2, vodenice 2, ogриз po psu 1, zlomov nog 7.

živčne bolezni 3, histerije 2, malarije 4, legarja 5, šena 12, tetanusa 4, išiasa 6, očesna bolezen 1, raznih drugih prevozov pa 332.

Raznih javnih nezdog je bilo v preteklem letu 11. Reševalci so potegnili iz Ljubljance 6 ljudi ter 4 živali, ki so padle v vodo, ena nezgoda pa je nastala ob priliki vsesokolskega zleta na Resljevi cesti, ko je vihar podiral drevesa.

Požarov je bilo 50, od teh 3 veliki, 4 srednji, 28 malih, 9 dimniških in 6 najvzljajenih, ko gasilec ni bilo treba intervenirati. Gasilskemu uradu je bilo v preteklem letu najavljenih 159 primerov težiganja dimnikov.

V gasilskem uradu je zaposlenih 19 po-klicnih gasilcev, 2 telefonista, 1 uradni-pripravniki vodja pa je g. Emil Gostiša. V tekočem letu bodo reševalni avtomobili na pobudo vodje opravljeni tudi s steklenicami kisika in pa s samodelujočimi gasilnimi aparati, obenem pa tudi s tridelnimi gumijastimi blazinami, ki bodo služile bolnikom pri prevozu.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Nemški postopač med levi v Jugoslaviji

Ljubljana, 11. januarja.

Na Tržaški cesti je stražnik ustavljal svetovnega potnikarja. Pozval ga je, naj mu sledi na policijsko upravo. Mož pa je nekaj zamomljal po nemško in se pognal na mimo došli tramvaj. Ali namen se mu ni posrečil. Stražnik ga je na oglu Rimske ceste spet zasačil in odgnal s seboj.

Na policijski upravi je nastopal aretiraneč tako rekoč nesramno. Prišel se je pritoževati nasproti zasliševalnemu uradniku, kako da je z njim stražnik oblastno ravnal. Tujec je 21 letni Friderik Gruhn iz Essena v Nemčiji. Predložil je uradniku nad tisoč razglednic s svojo sliko v okviru, na robu na drugi polovici slike pa je videti eksozično pokrajino z levi v sredini Gruhn se je predstavil uradniku za svetovnega potnika, ki je prepotoval že vso Afriko. Na natančnejša vprašanja pa je slednji priznal, da se je zaradi tega že nad leto dni v Jugoslaviji. Povsod se je predstavil za studenta, ko mu pa uradnik ni verjel, je po daljšem izjavljanju priznal, da je le ključavničar, komaj pismen pustolovec. Pozneje je povedal, da se je precej časa združeval tudi v Zagrebu, kjer je našel stike z esperantovskimi krogi, ki se jim je predstavil kot navdušen esperantist. Čeravno o esperantu ni imel niti pojma. Navzlic temu pa so ga zagrebški esperantisti navdušeno vodili po mestu, mu razkazovali razne zanimivosti in mu sploh nudili pravo slovensko gostoljubje. Nesramni Nemec pa je bil iz njih norce in se ob tem pri nas počutil nad vse imenitno. Povrh je nosil sabo tudi razno korespondenco in pa propagandistične letake za hitlerjevstvo in užival najbrže še večje gostoljubje v raz-

nih švabskih vaseh v Sremski Banatu, pa morda tudi v naših obmejnih krajih.

Ko so se pričeli na policijski natančnejše zanimati za njegove razglednice, so ugotovili, da izvirja papir iz Dubrovnika in takisto tudi slika z južnjaško pokrajino in levi. Vse skupaj je navihaneč nalepil na karton, spravljal v celoto in dal svojo »montažo« fotografirati, da je bil vidi karton junak med levi neke v afriški džungli. Nato si je dal zdaj ponovno v Ljubljani, kakor že preje tudi v drugih naših mestih, napraviti razglednice, ki jih je delil po gostilnah in kavarnah, lagal ljudem in imenitno izhajal. Ko so ga zdaj po dolgem času vendarle spregledali, so ga vtaknili v zapor. Ko še presedi določeno mero v zaporu bo jugoslovanskega gostoljubja konec. Kajti nato ga bodo pognali čez mejo.

Poštna hranilnica v preteklem letu

Poštna hranilnica je pravkar objavila glavne podatke o poslovanju v decembru, tako da je sedaj možno pregledati vsa razvoja te institucije v preteklem poslovnem letu. Čekovni promet, ki je v letih 1931 in 1932, pomenil, se je lani zopet precej dvignil. Predvsem pa opažamo znatno povečanje čekovnih vlog, ki so, kakor znano, brezobrestne. Ob koncu decembra so čekovne vloge dosegle rekordno višino 1158 milijonov Din (ob koncu 1932. 944 milijonov) nasproti 1149 ob koncu novembra, 1044 ob koncu oktobra in 1020 ob koncu septembra. Število čekovnih računov je ob koncu leta naraslo na 23.384 nasproti 21.888 ob koncu l. 1932. Naslednja primanjilja nam kaže razvoj čekovnega prometa v posameznih letih od l. 1922. naprej: nadalje razvoj čekovnih vlog ter števila čekovnih računov ob koncu posameznih let (v milijonih Din):

	čekovni promet	čekovne vloge	število računov
1922	17.270	226	8.390
1926	40.575	368	13.600
1928	53.721	666	16.500
1930	65.550	979	19.230
1931	68.213	800	20.400
1932	58.592	944	21.900
1933	60.982	1158	23.400

Kakor je iz zornice primerjave razvidno, se je lani čekovni promet pri Poštni hranilnici v primeri z l. 1932, povečal za 4 in pol milijard Din in je zopet dosegel skoraj 61 milijard. Čekovne vloge so bile za 214 milijonov večje nego ob koncu l. 1932, in za 358 milijonov večje nego pred dvema letoma.

Še v večji meri so se lani povečale hranilne vloge. Izkaz za december zaznamuje povečanje hranilnih vlog na knjižice za 27,5 milijona Din na 564,1 milijona Din (v novembru je znašal prihodek le 9,3 milijona Din, v oktobru pa 6,3 milijona Din). Znatno prihodek v decembru je očitno v zvezi s tem, da so v konfeti številki že uvoščene nriplane obresti, ki znašajo gotovo okrog 20 milijonov Din.

Gibanje hranilnih vlog ob koncu posameznih let in števila izdanih hranilnih knjižic nam kaže naslednja primerjava (hranilne vloge v milijonih Din):

	br. knjižic	štev. hr. knjižic
1928	8	19.500
1929	36	32.700
1930	210	127.900
1931	374	177.950
1932	444	216.900
1933	564	264.500

Hranilne vloge so se v teku lanskega leta povečale za 120 milijonov Din, v zadnjih 2 letih pa so narasle za 230 milijonov. Vznemirno z naraščanjem hranilnih vlog se navzlic dviga tudi število hranilcev, odnosno izdanih hranilnih knjižic.

Gospodarske vesti

Skrajni rok za vnovčenje amortiziranih 2½% obveznic za vojno škodo. Oddelek za državne dolgeve pri finančnem ministru opozarja imetnike 2½% obveznic za vojno škodo, da je 28. februar skrajni rok za vnovčenje v januarju 1929 z zredanjem amortiziranih komadov, ker zastarajo po zakonu o izplačilu vojne škode amortizirane obveznice v 5 letih. Od obveznic, ki so bile leta 1929 amortizirane, je še precej nevnovčenih. Nevnovčenje se še posamezne številke naslednjih seri: 157. 614. 629 739 780. 930. 1695 1806. 2174. 2076. 2369 2414. 2495 3053 3435 3577 3729 3803. 4020. 4119. 4333. 4339 4390 4500. 4605. Kdor ima še kako obveznico iz navedenih seri, naj jo čim prej predloži v izplačilo, ker izgubi takaj obveznica 1. marca t. l. vsako vrednost. Nadalje opozarja oddelek za državne dolgeve, da zastarajo dobitki

a— Nesreča pri pripravljanju drv. Na sankah je vozil v sredo popoldne s Pohorja drva v dolino 22letni delavec Franc Potočnik. Na nekem ovinku pa je padel s sankami tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod koleno. Na zdravljenje so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico.

a— Naglo pogasjen požar. Včeraj zjutraj ob 4.50 je nenadoma nastal ogenj v dvo-riščni drvarnici posestnika Pogačnika v Trubarjevi ulici št. 10. Gasilci so bili že 4 minute po obvestilu na kraju nesreče in pričeli takoj gasiti s pomočjo motorne brizgalne. Med tem pa je prispela k ognju tudi že druga motorna brizgalna, kateri pa ni bilo treba stopiti v akcijo, ker je prvi oddelek ogenj med tem že pogasil. Dočim je ostala drvarnica cela, je v njeni notranjosti zgorelo nekaj siame, več vrtnarskega orodja in moško kolo, tako da se ceni skupna škoda na 6000—7000 Din. Ob tej priliki so »proslavili« trije naši gasilci svoje gasilske jubileje, in sicer je bil ta ogenj za poveljnika gasilcev g. Benedičiča dvestoti, za gasilca g. Stumbergerja in Krbernika za petdeseti požar, pri katerem so se aktivno udeleževali.

Iz Kranja

r— Večerni avtobus vozi redno ob delavnikih iz Kranja ob 17.45 v Ljubljano, povratek ob 23.30. Legitimacije se daje v večernem avtobusu za vse predstave v operi in drami s 50 odst. popusta. Vozni red in program predstav je razviden iz tabele na hotelu »Stara pošta«. Cenj. občinstvo se vljudno naproša, da se poslužuje te ugodnosti in nočnega avtobusa v svrhu vzdrževanja rednega obrata. Avto-podjetje J. Gorican.

Iz Litije

— Sokolsko društvo ima občni zbor v soboto 13. t. m. ob 20. uri, združen s čejanko.

Iz Zagorja

— 10 letnica Kola jugoslovanskih sester. V nedeljo 7. t. m. je imelo KJS v Sokolskem domu občni zbor. Predsednica ga Brollova je v kratkih besedah orisala jubilej dela ter naglasila osnovno načelo društva, ki so ga sprejele žene v svoja pravila pri ustanovitvi društva ob rojstvu Jugoslavije: »Za mir in slovo, za narod in domovino!«. Na predlog predsednice se je odposlala vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Istočasno so odposlale zborovalke Nj. Vel. kralju brzojavno čestitko k rojstnemu dnevu. Nato se je zahvalila predsednica vsem, ki so kakorkoli podpirali delo društva. Tajniško poročilo je objavilo vse težkoče in ovire dela, pokazalo pa je tudi, koliko nesebičnega dela je društvo storilo v korist bližnjega. Na večjo skrb je posvečalo bedni deci, za katero je vzdrževalo, odnosno vodilo pomožno kuhinjo, kjer se je hranilo dnevno 250 otrok. V teku leta se je razdelilo 45.000 kosil. Izdatki za kuhinjo v znesku 38.000 Din so se krili do dveh tretjin s podporno banke uprave. Kako težavno delo vrši društvo v dolini, je pokazalo zlasti poročilo blaginjske gde Kneislove Blagajne se je zaključila zaradi številnih podnor družinam, obdaritve 330 otrok in raznih drugih podpor s primanjiljem 10.000 Din, ki se je kril iz železne rezerve, kar je blaginjo izčrpalo. Ker je večina starega odbora odklonila novovno izvolitev, se je izvolil nov odbor pod predsedstvom gospe Korbarjeve.

Iz Tebevali

t— Filmsko predavanje protituberkulozne lige bo v petek 12. t. m. ob 17. v Delavskem domu. Predaval bo rudniški zdravnik g. dr. Jensterle o jetiki. Predavanje o spolnih boleznih bo prihodnjega tedna.

t— Občni zbor Sokola bo 27. t. m. ob 19. uri v Sokolskem domu, 22. t. m. pa se bo vršil širši sestanek članstva.

Iz Novega mesta

n— Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 20.15 ter v nedeljo ob 15.18 in 20.15 zvočno opereto »Ko pusta žari«. Izredno zabavna opereta polna lepih pesmi in šlagerjev. Predigra: Paramountov zvočni tehnik.

Iz Ptuija

j— Otvoritev zimskih kmetijskih tečajev. S podporo banke uprave in sreskega kmetijskega odbora v Ptuiju bosta letos v ptujskem okraju dva zimska kmetijska tečaja. Prvi se odprvi 16. t. m. ob 14. v Cirkovcah v žoli, drugi pa 18. t. m. pri Veliki Nedelji. Oba bosta trajala približno pet tednov. Pouk bo povsod po dvakrat na teden. Predavanja bodo obsevala vse kmetijske panoge, živinogojstvo, zdravstvo, gozdarstvo in zakonodajo. Priporočamo obisk.

j— Nezgoda na lovu. Grabarju Karlu, posestniku vinu in Jiršovcu je na lovu spodrsnilo. Pri padcu se mu je sprožila puška in ga je zadel strel v dlan leve roke. Moral je v ptujsko bolnišnico.

j— Kino bo predvajal v soboto ob 20. in v nedeljo ob 19 in 21 film »Plačana ljubezna«. Dodatek Foxov tehnik.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo na višji, druge najnižjo temperaturo

11. januarja

Ljubljana 7, 775.4, —2.0, 82, NW1, 10, —; Ljubljana 13, 773.5, —1.0, 71, N1, 10, —; Maribor 7, 774.6, —4.0, 85, W2, 10, —; Zagreb 7, 775.2, —1.0, 80, WSW1, 10, —; Beograd 7, 774.2, —4.0, 90, NW1, 10, 0.3, sneg; Sarajevo 7, 775.6, —4.0, 75, NE1, 10, —; Split 7, 770.0, 2.0, 35, NE4, 1, —; Kumbor 7, 767.9, 6.0, 38, ESE3, 0, —; Temperatura: Ljubljana —2.6; —0.6; —; Maribor 1.1, —5.0

Ameriški Gibraltar

Zedinjene države utrjujejo iz strahu pred Japonsko Havajsko otočje

Ugasil ognjenik Diamond Head. Na najvišjem vrhu (zaznamovanem s puščico) bodo zgradili poveljniško postojanko, odkoder bodo lahko vžgali mine na odprtem morju

Napetost na Daljnem vzhodu je spodbudila ameriško vlado k novim vojaškim in pomorskim ukrepom, ki se izvajajo z največjo brzino.

Med Ameriko in Japonsko je samo ena možnost za pristanek v pravem pristanišču in razen nekaterih japonskih podmornic najnovejša konstrukcija ni nobene vojne ladje, ki bi mogla prepluti Tih ocean brez pristanika sem in tja. Tisto vmesno pristanišče, ki se ga mora praktično vse dotakniti, je Havaj in Havajsko otočje predstavlja prvi »Gibraltar Tihga oceana«.

Otočje je, kakor znano, ameriška last in ni čudno, da ga je Amerika spremenila v eno samo trdnjavo.

V nasprotju z drugimi narodi pa Američani prav nič ne skrivajo te trdnjave. Kakor da bi hoteli vsemu svetu že v naprej pokazati, da je ni mogoče zavzeti. Gibraltar in Singapore sta za vnanji svet zaprta, Havajsko otočje pa je povsod vsakomur odprto. Brez najmanjših težav lahko obiščeš vojno luko Pearl Harbour na otoku Oahuju z njenimi 180 letali, ki so vsak hip pripravljeni za odlet. Tu so pa tudi

tovarne, v katerih je mogoče v najkrajšem času zgraditi veliko število novih letal. Tu je največji suhi dok na svetu, ogromen betonski bazen z dolžino 350 m, ki spraviš vanj lahko istočasno največji dreadnought in največjo križanko. Tu so brozične postaje, ki obsegajo ves svet. V 16 barakah je prostora za 15.000 mornariških vojakov.

Nad luko je visoki ugasil ognjenik Diamond Head, katerega masiv sedaj betoni-rado. Vulkan bo imel v havajski trdnjavi celoti velik pomen, saj bo v njegovih betonskih zaklonih prostora za 40.000 mož. Poveljniški prostor na vrhu je nezavzet. Od tu bo mogoče z električnimi pripravami zažigati minka polja daleč pred luko. Od tu bodo ravnali tudi ogenj obrežnih baterij.

Razumljivo je, da Američani vseh svojih kart pri tem velikopoteznem utrjevalnem delu vendarle ne morejo pokazati in je zato poset Diamond Heada začasno strogo zabranjen. Niti guvernerjevo dovoljenje ne zaleže, a celo mornariški častniki s svojim šefom vred nimajo dostopa. Samo inženjerji in delavci smejo pod najstrožjo kontrolo na trdnjavski ognjenik.

POPOLNOMA ZASTONJ

dobite bogato ilustrirano slovensko knjigo:

DR. VLADIMIR TRAVNER

KUGA NA SLOVENSKEM

Podrobnosti v pravkar izšli številki tedenske revije »ŽIVLJENJE IN SVET«. Cena 2 Din.

Rešilna podmornica

Nova konstrukcija za potapljanje v globokem morju

Pred kratkim smo poročali, da je inženjer Hans Vogel izumil podmornico, ki je namenjena v prvi vrsti podmorskemu reševalnemu delu.

Ta podmornica je zmožna potopiti se v globino 120 metrov celo v zelo nemirnem morju in opravljati na dnu vsa potrebna dela. Na čuden način se da v globini spraviti iz nje vsakovrstno orodje, s katerim manipulirajo potem iz notranjosti. Opazovalna okna so iz prožnega stekla, tako da jim ne škodujejo pretresi pri razstrelilnem delu. Brod je opremljen celo z »gosenicami« kakor tanki, tako da se lahko pomika po morskih tleh. Zasidranje h kakšni potopljivi ladji se izvrši z elektromagnetni ali — pri lesenih ladjah — s pomočjo vrtal in sesal.

S to podmornico ne bo mogoče pregledati samo potopljene ladje, temveč tudi valovale in podobne naprave, ki jih bo mogoče v

primeru potrebe tudi popraviti. Prav tako bo rabila za čiščenje potopljenih delov ladij s pomočjo ostrih vodnih curkov ali krtač ter za dviganje in reševanje posadk iz potopljenih podmornic. Pod vodo bo podmornica izvrševala sploh vsa mogoča dela, kakor rezanje, varjenje, vrtanje lukenj, odpiranje ladijskih oken in vrat, zagačanje lukenj, polaganje razstrelilnih patron, pritrjevanje dvigalnih priprav itd.

Podmornica sama bo dobro zaščitena proti vsakovrstnim poškodbam in ima takšne naprave za čiščenje zraka, da dela v njej lahko 5 mož nepretrgoma 22 ur. Če dela 20 mož, je potrebno, da pride brod vsake tri ure na površje. Da je mogoče to podmornico uporabiti tudi za raziskovanje flore in favne, se razume samo po sebi, tako da ima res obsežno delovno področje.

Vzroki rudniških katastrof

Metan, največji sovražnik rudarjev — Eksplozije premogovnega prahu — Nevarni plini

Od leta 1900. do danes se je primerilo več nego 50 težkih rudniških katastrof, ki so zahtevale tisoče žrtev, zadnja in ena najtežjih v tej dolgi vrsti je bila katastrofa v Duchcovu na Severnem Češkem.

Ljudje se po vsaki teh nesreč vprašujejo, daj li nobenih možnosti, da bi se preprečile. Rudar sam ve, da takšnih poskusov in zaščitnih naprav ne primanjkuje, a tudi to, da noben pripomoček ni absolutno siguran. Dokler bodo ljudje rili pod zemljo, se bodo te vrste nesreč ponavljale. Statistika uči, da trpi zavoljo njih vsako leto vsak šest rudar in to gotovo ne gre samo na rovaš njegove nemarnosti ali nemarnosti rudniških naprav.

Največji sovražnik premogovnih rudnikov je metan ali močvirni plin, ki nastaja pri trohnenju rastlinskih snovi. Zbirja se v premogovnih plasteh tako, da ne more brez nadaljnega iz njih Ker vlada v rudniku visoka temperatura, je njegov pritisk še večji. Zato se plin, če dobi priliko, da uide na prosto, z veliko naglico razširi po rovu in ker je gorljiv, zadostuje majhen povod, odprti ogenj, iskra iz vrtalnega svedra itd., da nastane strašna eksplozija. Tudi toplota rudarjeve svetilke povzroči lahko takšno eksplozijo. Od 213 eksplozij, ki so jih našli v petih letih v pruskih premogovnikih, jih je šlo 113 na račun svetilke.

Ni manj nevarne niso eksplozije ogljenega prahu, ki se v rovu naravno mora nabirati. Majhna iskra zadostuje, da se vžge in povzroči strašno nesrečo. Toda proti prahu poznamo vsaj zelo preprosto in učinkovito sredstvo: vodo. Posebne naprave pršijo vodo po rovih in ta pripomoček zadostuje, da so eksplozije ogljenega prahu precej redke.

Rudarjevemu življenju nevarni so tudi razni plini, ki se tvorijo pri eksplozijah ali od trohnenja rastlinskih in živalskih snovi. Tu je imenovati pred vsem ogljikovo kislino, ki nastaja v premogovnih skladih, iz katerih uide včas z velikansko silo v rov, raznašajoč kose premoga in kamenje. Človek se v ozračju, ki je prepojeno z ogljikovo kislino, zaduši. Drugače pri ogljikovem monoksidu, ki nastaja čisto pri eksplozijah metanovega plina, požarih v rudniku itd. Od njega se človek zastrupi. Samo prenos na sveži zrak ga lahko še reši.

Proti izbruhom plinov se je težko boriti, ker ne veš nikoli, od kod bodo vdrli v rov. V primeru izbruha, posebno če je zvezan z eksplozijo, skoraj ni druge rešitve

Najdeni mrtvi rudarji na dvorišču samostana pri Duchcovu pred pogrebom

za ostale ljudi po rovih, kakor da tisti del rudnika, kjer se je primerila nesreča hitro zaprejo z varnostnimi vrati, da se plin in

ogonj ne moreta širiti dalje. To pa pomeni neredko žrtvovati brez pomoči ljudi, ki so v nesrečnem rovu.

Suzana na ledu

Suzana Lengien ljubi drsalnice prav tako kakor tenišče

Bolezen pozimi

Prehladi imajo pozimi veliko vlogo. Večinoma jim iščemo vzroka v temperaturnih spremembah, v nagli ohladi ali v stikih z mrzlo vodo in deloma v mrzlih, vlažnih prostorih. Vendarle nas preseneča, da se prehladimo v noge, posledice pa se kažejo na oddaljenih delih telesa, n. pr. z vnetjem sluznic v grlu in nosu.

Iz tega razloga so obstojale o prehladu marsikakšne prisljane razlage, dokler niso spoznali, da odločajo tudi tu najmanjši sovražniki človeka, bakterije, ki vdirajo v telo in premagujejo njegovo naravno odpornost tem lažje, ker jo je zmanjšal že prehlad. Dokaz za to vidimo v čistem vnetju bezgavk, kjer klice posebno rade vdirajo v telo in v močnejši ali šibkejši mrzlici, ki je znamenje, da trpi vse telo.

Ko opazimo prve znake, je najbolje, da se vležemo v posteljo in se dobro spotimo. Časa vročega lipovega čaja, topla postelja, dve uri znojenja in potem preoblačitev: to je po navadi tisti darobni pripomoček, ki nam v kratkem času prežene katar.

Krava na meji

Nekemu kmetu v vasi Sachrangu na Bavarskem je zbolela krava. Mož se je odločil, da povpraša za svet najbližjega živinodravnika, ki pa je žal na oni strani meje, na Tirolskem. Kakor znano pa je meja med obema državama ta čas strogo zaprta za ljudi, kakor tudi za krave.

Kmetu pa to ni ostrašilo. Tirolskega živinodravnika je pozval telefonično na mejo in še sam je prišel z bolno živaljo tja. Postavila sta jo natančno med obe državi na mejno črto in živinodravnik je pričel svoje delo.

Obojestranski granicarji so to priliko sicer porabili za vneto politično prepiranje, krava pa je zdravniku pokazala jezik in se je dala mirno zdraviti.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

A NEKDOTA

Senator Kellogg je povedal naslednjo zgodbo, ko so mu nekateri pristaši med zadnjim voilnim bojem svetovali, naj odgovori na obrekovalne plakate svojih nasprotnikov na enak način:

V majhnem mestu se je potepal stekel pes. Vse je bilo pred njim na straži. Nekoga dne je na cesti sumljiv pes ugriznil staro žensko. Okoli nje se je zbralo polno zija. Psi so ubili in ugotovili, da je stekel.

»Ali je res stekel?« je vprašala stara ženska. »Je!« so ji odgovorili. »Potem bom tudi jaz postala stekla?« — »Brez dvoma!« — »Toda me pustite takoj domov! Prosim, dajte mi svinčnik — hitro — in kos papirja!« — »Ali hočete napraviti oporoko?« — »Ne,« je odgovorila ženska sarkastično, »hočem si napraviti seznam tistih, ki jih bom ugriznila, preden umrem!«

VSAK DAN ENA

KAKO PROSIM? »Denar ali življenje!«

Za zvezo Kitajske z zapadom

Znanstveni in praktični pomen nove Hedineve odprave

Kakor smo na kratko že poročali, je nankinska vlada poverila slavnega raziskovalca notranje Azije, dr. Svena Hedina, z nalogo, da poišče tako zvano Svilenno cesto, tisto najstarejšo karavansko pot, ki je vodila nekoč iz osrčja Kitajske proti zapadu in ki je dobila svoje ime po glavnem produktu, ki so ga izvažali po njej.

Svilenca cesta je šla približno vzdolž 40. vzporednika nekako v širini Madrida, kar je v kulturnih deželah še prav prijeten pas. Toda sedanje nje ozemlje v notranji Aziji, v Vzhodnem Turkestanu, spada med najmanj raziskane in najtežje dostopna azijska ozemlja in je polno naravnih čudes in nevarnosti.

Pred vsem je omeniti tu reko Tarim, ki izvira po svojih glavnih pritokih Aksuju, Jarkandu, Kašgarju in Kotanu na Pamirski visoki planoti, tako imenovani »Strehi sveta«, dalje v Tianšanu (Nebeškem gorovju) in Kvenlunu, torej v ozemljih, ki spadajo med najvišja na svetu. Tarim meri v dolžino okrog 1400 km in sprejema svoje vodove iz ozemlja, ki meri 446.000 kvadratnih kilometrov. Iztoka se v ogromno puščavo Taklamakan oziroma v velikansko močvirno jezero Karakosun (Lob Nor, Črno jezero), ki nima s svoje strani nobenega odtoka.

Sredi Azije leži torej velikansko rečno, jezersko, močvirno in puščavno ozemlje. Ze zato je to ozemlje zemljepisno čudo, ker nimajo veletoki, ki se tu pretakajo, nobene iztoka in se morajo dobesedno izteči v pesek. Dežela pa ima še druge nenavadne stvari. Zaradi velikih toplotnih razlik med dnevom in nočjo razpada skalna gmota v gorovjih in vetrovi jo meljejo v pesek, ki je tako droben, da ostaja po viharjih še dolge dneve v zraku in povzroča krasno zarjo. V dolinah in planjavah potuje ta pesek v podobni dolgih peščenih sipin v smeri vetrov. Po dežju pa se spreminja v blato, ki gre kakor plazovi iz gorskih pobočij in napolnjuje doline in nizave. Na površini se te ogromne blatne mase osuše, spodaj pa ostanejo blatne. S tako suho skorjo pokrita

blatna močvirja so skoraj brez dna in seveda strašno nevarna. Na zunaj pa jih je spoznati v varljivem suhem stanju po solni plasti, ki nastaja po izhlapevanju. Tu in tam stopa voda iz njih in tvori slana jezera, ki jih tu imenujejo »bajire«. Takšen bajir je tudi velikanski Karakošun.

Bajiri imajo čudno navado, da potujejo. Veter nanaša vanje peska in jih napolni, voda pa preide nekje v bližini zasutega bajira spet na dan. Na obeh straneh Tarima je zato cel sistem jezer, ki neprestan spreminjajo svoj položaj. A tudi Tarimova struga sama in njegov iztok Karakošun neprestan potujeta v boju s peskom sem in tja!

Vzhodni Turkestan s puščavo Taklamakan vred je bil nekoč menda celinsko morje, ki so ga polagoma napolnili viharji s peskom. Potem je bil dolgo časa rodovitna dežela, kajti v puščavi so našli ostanke pravnih naselbin visoke kulture. Skozi to deželo je šla Svilenca cesta. Potujoči pesek je uničil to kulturo in ž njo tudi staro karavansko pot.

Sven Hedin naj najde sedaj niene sledove in ugotovi, dali je mogoča njena obnovitev, če ne na starem mestu, pa vsaj mimo nje, kajti Kitajska potrebuje nujno takšno zvezo z zapadom. Mogoče se bo dala le obnoviti in ohraniti, kajti dogodki ki smo jih zgoraj opisali, se vršijo počasi in človek ima danes dovolj tehničnih možnosti, da jih zažreži.

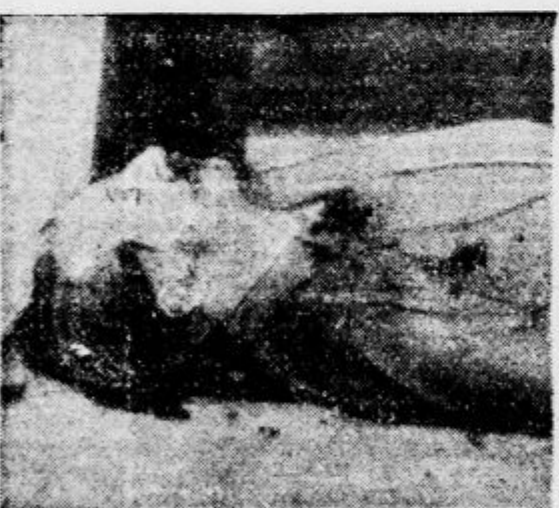
Nova Hedina ekspedicija torej ni samo znanstvenega pomena, temveč ima tudi velik praktični pomen, saj ugne po njenih uspehih danes skoraj popolnoma prazna velikanska dežela dobiti zvezo s svetom in postati sčasoma tudi dežela, ki bo primerna za obljudenje.

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

Največji slepar našega stoletja

Pisane zgodbe iz življenja pustolovca Staviskega

Iz življenja Aleksandra Staviskega, »največjega sleparja našega stoletja«, kakor ga imenujejo francoski listi, prihajajo na dan stvari, ki kažejo, da je šlo za popolnoma propalega, brezvestnega in nevarnega zločinca.

Truplo sleparja Staviskega

V Pariz je prišel že v deških letih in je v šoli imel za tovariše danes znamenite odvetnike, kakor Henryja Torresa, ki se ga še dobro spominjajo. Prihajal je v šolo namreč vedno s samokresom v žepu. Nekoč ga je neki profesor okaral, na kar je fant potegnil samokres in ga obstrčil. To je bil začetek, ki je mnogo obetal.

Že v mladih letih je kazal brezvestnost, ki se ni ničesar ustrašila. Z 18. letom je najel n. pr. pariško gledališče »Marigny« in izginil nekoliko dni pozneje z blagajno. Da bi družini prihranil sramoto, je njegov stari oče poplačal upnike in je s tem pri-

šel na beraško palico. Umrl je v revščini in zagrenjenosti.

Ko so Staviskega 1926. prišli zaradi milijonske sleparije, je izvršil njegov oče samomor. Smrtno bolezen svoje matere je zločinec izkoristil za posebno ogabno sleparstvo. V bolnišnici, kjer je ležal in ki so jo vodile nune, se je znal prisiliti predstojnici, češ da je izumil sredstvo zoper raka. Znal jo je pozanimati za to »lečilo«, ki je bilo v resnici samo morfijski, in mu je v dobri veri zaupala 800.000 frankov. Seveda ni tega denarja nikoli več videla in iz strahu tudi ni vložila ovdobe.

Stavisky je včas sanjal tudi o bojevitih zločinih. Tako si je nekoč mislil, da bi zbral tolpo najbolj nevarnih pariških apašev, kupil in oborožil posebno ladjo ter se odpravil ž njo v Kajeno, kjer je hotel napasti kaznilnico, postreliti vse čuvarje, osvoboditi jetnike in se izklicati za diktatorja v tej deželi. Samo z največjim naprom je prijateljem uspelo, da so ga pripravili od te blazne ideje.

Velika neprijetnost se je sleparju zgodila lansko zimo v St. Moritzu. Prišel je tja v družbi svoje žene in se nastanil v enem najodličnejših hotelov. Držala sta se bolj od družbe stran, kar ju je seveda obdajalo z nimbom skrivnosti. Nekega dne pa je Stavisky povabil najbolj odlične goste na slavnostno gostijo. Neki švedski bankir je bil toliko previden, da se je malo poinformiral o možu in ko je zvedel, da gre za Staviskega, zloglasnega, predkaznovanega pustolovca, je seveda svojo udeležbo na gostiji odpovedal. Pripovedoval pa je tudi drugim gostom o svojem odkritju in tako se je zgodilo, da je ob priletku gostije prihajala odpoved za odpovedjo. Vsako krat ko je prišla kakšna odpoved, je matre d'hotel vzel en krožnik stran. Na

zadnje sta ostala samo dva: Stavisky in žena in sta bila prisiljena, da sta opravila sama slavnostni obed pod porogljivimi pogledi hotelskih gostov.

Kralj velikan

Zamorski kralj Kahaja v Ugandi meri 2 m v višino in tehta 190 kg. Star je 50 let

S P O R T

Prvenstvo Jugoslavije v table tenisu

Krasen uspeh ljubljanskih klubov. Ilirija si je od sedmih disciplin osvojila štiri državna prvenstva. — Glavna skupščina JTTS.

Preko sobote in nedelje se je vršilo v Zagrebu četrto prvenstvo države v table tenisu. Organizacija prvega prvenstva, ki jo je vodil JTTS, je bila v mnogih ozirih zelo pomanjkljiva. Tako se je moral turnir, ki se je pričel v dvorani SK Železničarja, preseliti v neogovarjajoče prostore SK Croatia. V sportnem oziru je poteklo vse prvenstvo v znamenju ogromnega napredka Slovencev, ki so dominirali v vseh disciplinah. Posebno zavidljiv je uspeh SK Ilirije, katere si je s precejšnjo sigurnostjo priborila državno prvenstvo v moških in singlu dam, dodaj je bila v dvojbi dam in družinah sama na startu in si tako brez točk osvojila tudi dve prvenstvi. V preostalih disciplinah, to je v singlu gospodov, dvojbi gospodov in mixed dvojbi so se tekmovalci Ilirije plasirali v finale in odnesli vsa druga mesta. Tudi drugi ljubljanski zastopnik ZSK Hermes, ki je v častni borbi podlegel zmagovalcu, je daleko prekašal ostala moštva in si z veliko nadmočjo zagotovila drugo mesto. Med pojedinci je presenetljivo obetavoje Hermežan Droveinik, kateremu je edino uspelo po zanimivi borbi iztrgati prvaku Hexnerju dva lepa seta. V ostalem rezultati posameznih disciplin:

Prvenstvo moštev: Za častni naslov prvaka države se je borilo vsega sedem moštev in sicer: Ilirija in Hermes iz Ljubljane, Sremac, Makabi, TTC in Croatia iz Zagreba ter Gradjanski iz Karlova. Lanski prvak SSU iz Sombora to pot ni sodeloval. Vsekar pa tudi njegova prisotnost ne bi bistveno vplivala na končni rezultat, posebno še, ker je njegov najmočnejši igrač Hexner pristopil k Makabiju. Državni prvak za leto 1934 je postala Ilirija v postavi Žiža, Weissbacher, Nagy, Geržinič. Dvojnovski s 6 točkami in zmagami nad Hermesom 5:4, Sremcem 5:1, Makabijem 5:1, TTC 5:0, Croatia 5:0 in Gradjanskim 5:0 v o. V ilirijanskem moštvu je bil najmočnejši mladi Žiža, ki ni izgubil niti ene partije in je v borbi s Hermesom pri stanju 4:4 odločil poslednjo partijo z Janezom Nemcem v svojo korist ter pridobil svojemu klubu prvo mesto. Drugo mesto je zasedel Hermes z bratoma Nemcem, Hrvatom in Droveinikom. Zmagal je nad Croatia s 5:0, nad Makabijem s 5:3, nad Sremcem s 5:0, nad Gradjanskim s 5:0, nad TTC s 5:4. — Sledijo po redu: Sremac, Makabi, TTC, Gradjanski in Croatia.

Single gospodov: V singlu gospodov je nastopilo 20 tekmovalcev. Naši tekmovalci niso imeli z žrebanjem baš sreče. Tako se je Nemec Janez že v prvem kolu sestel z zmagovalcem Hexnerjem, dočim so četrto mesto z Weissbacherjem na čelu tvorili sami slovenski tekmovalci. V prvi grupi je prišel v finale Hexner po zmagah nad Nemcem s 3:0 in Geržiničem s 3:1. V poslednji partiji je Hexner naletel na prvega enakovrednega nasprotnika. Dasi je bil Geržinič v vsej partiji s svojim izredno močnim državnim nadmočje, vendar je Hexner zmagal s svojo veliko rutino. V drugi grupi je zagrebški prvak Weiller dokaj lahko zmagal nad Lajošem Nemcem in se plasiral med najboljši štiri. Zmagovalce tretje grupe je nepričakovano postal Hermežan Droveinik v borbi z Žižo. Slednji se je izčrpal v močnem turniru tako, da ni mogel podati svoje odlične igre. Iz četrte grupe pa je izšel kot zmagovalac Ilirijan Weissbacher. Finale: 1. Hexner (Makabi), 2. Weissbacher (Ilirija), 3. Weiller (Makabi), 4. Droveinik (Hermes). Hexnerju so končno došli nasprotniki, ki so mu do zadnje partije osojili prvenstvo. V odlični formi je bil Weissbacher, kateri bi lahko z malo bolj premišljeno igro odšel Hexnerju prvo mesto. Lep uspeh je dosegel talentirani Droveinik, ki pa bo moral posebno v pogledu rutine še mnogo pridobiti. Rezultati: Hexner - Weissbacher 3:1, proti Weillerju 3:1, proti Droveiniku 3:2, Weissbacher - Weiller 3:1, Droveinik 3:0, Weiller - Droveinik 3:1.

Single dam: V tej disciplini ima še vedno prvo besedo Ilirija. Gdč. Geržiničeva in Dečmanova sta priborili beozeleno prvo in drugo mesto. Dosedanja državna prvakinja Dečmanova je morala prepuštili prvenstvo svoji klubski rivalinji Geržiničevi. Odlična igra je bila ena najlepših na turnirju. Z malo več sigurnostjo in večjo rutino bi lahko obe igralci zastopali Jugoslavijo uspešno tudi na svetovnem prvenstvu. Tretje mesto bi moralo pripasti prav za prav Vučilovski Nadi, ki nudi edina prvica dve resno konkurenco; imela pa je smolo, da je naletela v prvem kolu na Geržiničevu in izpadla iz nadaljnjega tekmovanja. Pri tej igri je prišlo do malega incidenta, ker je sodnik oškodovani državnemu prvakinji za nekaj točk. Zastopnik Hermesa sta izpadli proti Cimpermanovi in Vučilovski II. Zaradi prenehanja rutine (to je bil njun prvi večji nastop) nista pokazali svojega pravega znanja in bi vsaj ena zaslužila, da pride v finale. Izid prvenstva je naslednji: I. Geržiničeva Neda (Ilirija), II. Dečmanova Pavla (Ilirija), III. Cimperman Marica (Železničar), IV. Vučilovski Ljubica (TTC). — Prijavilo se je 12 tekmovalk.

Double gospodov: Prvenstvo double gospodov si je osvojil par Hexner-Weiller, ki je porazil najboljši ljubljanski par Weissbacher - Geržinič s 3:1 po težki in lepi borbi. Tretje mesto je pripadlo paru Žiža-Nagy.

Mixed double: V tej disciplini so se vršile najbolj zanimive igre. Dosedanja državna prvaka Weissbacher - Dečmanova nista bila v formi in sta izgubila proti Weiller-Vučilovski II. s 3:0. Drugi ilirijanski par Geržinič-Geržiničeva je v semifinalu odpravil Hexner in Vučilovska s 3:2. V finalu se je razvila ostra borba za I. mesto. V igri sta bila Ilirijana nadmočna, vendar so v petem setu odločil Weillerjevi izborni servisi. Prvo mesto si je osvojil par Weiller-Vučilovska Neda, drugo mesto Geržinič-Geržiničeva, tretje pa Weissbacher-Dečmanova.

Ljubljanski zimske sportni podsavez ima drevi ob 20. v damski sobi kavarne Emona svoje upravno odbora. Delegata SM. k. Logatec in SK Tržič naj se po možnosti te seje udeležita, dalje gg. Kafkež, Predačič, Iskra, Turnšek, Kuhar, Šmuc, Marinko, Jeleni, Vučnik.

Ski ali smučī

Od JZSS smo prejeli s prošnjo za objavo naslednje:

V zadnjem času se je ponovno razpravljalo v javnosti o uporabi besede »smučī« ali »skī« in ostalih besednih tvorih iz teh dveh besedi.

JZSS izjavlja na te razne novice:

Smučarstvo se je svojčas rojilo kot prometno sredstvo, šele v novejši dobi kot sport. Kakor vemo, so poznali smučī v sregnem veku le Rusi kot lži, Skandinavci kot skī in Slovenci kot smučī. Vse ostali svet takrat smučī ni poznal. Ker so se uporabljale smučī kot prometno sredstvo, je povsem naravno, da jih je narod imenoval tako, kot se je njegovemu zdravemu načinu izražanja najbolje prilagajalo.

Zadnjih 50 let so se pričele pojavljati smučī tudi kot sportni predmet in so polzoma osvojile ves sportni svet. V izrazoslovju opažamo, da so evropski narodi v pomanjkanju lastnega izraza prevzeli besede »skī« in jo v raznih oblikah uporabljajo tako, kakor se bolj prilaga njihovemu jeziku. Od Slovanov so čehi prevzeli ruski izraz »lyži«, Poljaki so stvorili nov izraz »nartie«, ki so ga uporabili iz izraza za krpice, Bolgari so šele pred 3 leti pri nesli smučī iz Nemčije in jih imenovali »skī«, dočim imamo mi Slovenci krasne in pristne izraze, ki jih je stvoril naš kmet v času, ko Evropa z zlimo skrajnega severa smučī sploh poznala ni.

Z ozirom na opisani položaj, je poudarjena v našem smučarskem izrazoslovju tudi ta edinstvena zgodovina, ki jo imamo Slovenci v smučarstvu. Ni bila samo beseda nam lastna, tudi najstarejša knjiga o smučeh je napisal Slovenec in tudi najstarejša časopisno poročilo o smučarstvu je v slovenskem časopisu. Ker je v čisto ti jezika izražena tudi kulturna slika vsakega naroda, izjavlja JZSS, da sme biti mesta v našem izrazoslovju, le izrazom smučī, smučarstvo, smučar itd., ker so ti izrazi izšli iz našega naroda samega. Izraze iz besede »skī« bo zavržal vsakdo, ki ima kolikšnej narodnega ponosa v sebi.

Tekme za zimski pokal

V nedeljo se nadaljuje turnir nogometnih tekem za zimski pokal. Ta dan se odigrata dve tekmi tudi izven Ljubljane, in sicer v Kranju ter v Domžalah.

V Ljubljani igra ob 13.15 uri Korotan Ljubljana : Svoboda Vič, ob 15. Reka : Primorje, obe tekmi na igrišču Hermesa. V Kranju nastopi ob 15. Hermes proti tamošnjemu Korotanu, v Domžalah ob 15. Domžale : Slovan.

Stužbene objave Sekcije ZNS. (S seje odbora za delegiranje sodnikov 11. I. 1934). Za tekme za zimski pokal dne 14. t. m. so delegirani: Ljubljana, igrišče Hermesa ob 13.15 Korotan : Svoboda Vič, g. Pfundner, ob 15. Primorje : Reka g. Lukežič; Domžale ob 15. SK Domžale : Slovan g. Martelanc; Kranj ob 15. SK Korotan : Hermes g. Ramovž. — Redne seje odbora za delegiranje se bodo vršile do nadaljnjega vsak četrtek ob 14.15 v kavarni »Evropa«; gg. sodniki razvidijo lahkje delegiranja isti dan v članski knjigi sekcije. Odbor bo razpodeljal z vsemi člani, ki do seje ne naznani, da so zadržani, razen če jim je dovoljen dopust. Delegiranje bo objavljeno dan po seji v »Jutru«. Vsi klubi LNP se pozivajo, da pošiljajo odsele svoje predloge, event. sporazume (podpisane obojestransko!) in želje glede delegiranja sodnikov neposredno Odboru za delegiranje sodnikov na naslov: Sekcija ZNS, Ljubljana, kavarna »Evropa«, in to najkasneje do četrta popoldne. Tozadevno prejeto klubi še posebej cirkular Sekcije. Na sedežih Okrožnih odborov LNP bodo začasno delegirali sodnike za lokalne tekme še dosedanjí lokalni OZDS. — Tajnik.

Stadionska tekma preložena. V nedeljo je nameravala Ilirija prirediti na stadionu smučarske tekme, na katerih bi sodelovala elita jugoslovenskih smučarskih tekmovalcev. Glede na to, da se isti dan vrše na Gorenjskem sokolske smučarske tekme, ki bi se jih radi udeležili tudi tekmovalci, ki so obenem Sokoli, je Ilirija svojo prireditev na stadionu preložila na kasnejši termin, ki bo pravočasno objavljen. Prav tako se bodo do takrat snežne prilike po vsej verjetnosti izboljšale, tako da bomo imeli v stadionu zimsko-sportno prireditev prvega reda.

Mladinske drsne tekme na drsališču SK Ilirije za dečke in deklice, ki se 31. m. m. zaradi neugodnega vremena niso moge izvesti, se bodo vršile ob poveljnem vremenu v nedeljo, 14. t. m. dopoldne. Mladi tekmovalci in tekmovalke naj se javijo ob 9. v garderobi, tekme se prično ob 9.30. Za udeležence so določena darila, na dan tekme dopoldne imajo prost vstop. Za razpis in pojasnila se vpraša pri blagajni drsališča.

Medklubijski slalom-smuk na Zelenici. Kombinirano tekmovalje v slalomu in smuku brez presledka se je pričelo izvajati pred par leti v Švici. Način tega tekmovanja obstoji v tem, da vozi tekmovalac najprej slalom progo ter preide po plaščanju zadnjih vrat takoj v smuk. Tekmovalac mora obrvati tehniko in zdržati tudi napov dolgega smuka s čim hitrejšo brzino, če želi biti med prvimi. SK Tržič si je zamislil to tekmovalje zaradi izvrstnega terena in nudi tam tovarišem smučarjem priliko, da pokažejo vse svoje moči. Start je določen na plazu Begunjske v višini Zeleniškega sedla in ko konča proga slaloma, se smuk nadaljuje čez strni plaz okoli gozda in konča s ciljem pri Cestarju. Prijave se zaključijo v nedeljo ob 12. v koči na Zelenici. Razglasitev rezultatov ob 17. pri »Ankeletu«, Sv. Ana. Za prihod pripravljamo avtobus »Pernuš«, ki odhaja iz Ljubljane ob 11.16.30 in 18.10. — Zaradi prenočišč in drugih eventualnih napl sporočilo interesenti želje direktno SK Tržič.

Nadaljevalni smučarski tečaj priredi SPD v bližini okolišč Ljubljane ob 15. do 20. t. m. vsakikrat ob 15. deleženci morajo obvladati plug in pluzni zavoj. Prijave sprejema pisarna SPD v svojih prostorih v palači »Grafike« (Masarykova cesta).

Smučski odsek SPD Trbovlje je zaradi tehničnih ovir odgodil za nedeljo napovedano slalom tekmo na Mrzlici na nedeljo 21. t. m. Posebnih obvestil klubi ne bodo prejeli.

Iz medklubskega odbora za ZP. SK Korotan, Kranj, naj javi do sobote, ako bo igrišče sposobno za tekmo.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Strogo obvezen trening vseh nogometašev sku-

pine A in B danes ob 15. na prostem na igrišču. — Seja prireditvenega odbora danes ob 20. v restavraciji hotela Slon. Naprošajo se gg. arh. Schell, Stane Seunig, Baltezar, Svetič, Melicer, Rajko Kos, da se seje sigurno udeležijo.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 19.30 sestanek naslednjih igralcev pri Bellici: Oblak, Klančnik, Ferjan, Glavič, Kešenina, Čebobin, Kos, Brodnik, Škrajnar, Zalokar, Prešern, Kariž, Močnik, Lasič.

SK Svoboda (Ljubljana). Danes ob 20. sestanek vseh nogometašev v Delavski zbornici. Po sestanku seja odbora.

SK Domžale (nogometna sekcija). V

Sokolstvo

Gorenjski sokolski smučarji bodo tekmovali v Mojstrani

Gorenjski Sokoli bodo polagali to soboto in nedeljo račune svojega zimskega dela. Kot torišče tekem so si zbrali idilično Mojstrano, ki je v zadnjih letih vzgojila najboljše jugoslovenske smučarje. Prvotno je nameraval župni smučski tehnični odbor prirediti smučske tekme v Škofji Loki, toda zaradi neizgotovljene skakalnice so se morale tekme prenesti v Mojstrano, kjer je pripravljeno vse za tekmovalje v vseh smučskih disciplinah.

Razpis tekem ostane v celoti v veljavi; izpremenil se je le v toliko, da bodo tekmovali v smučskih likih poleg trojic lahko tudi posamezniki.

Do nedelje 7. t. m. je bilo prijavičenih 159 tekmovalcev in tekmovalk, ki bodo tekmovali skupno v 312 disciplinah. Zrebanje nastopnih števil se je izvršilo že minilo nedeljo dopoldne v Sokolskem domu na Jesenicah. Navzočni so bili poleg župnega smučskega tehničnega odbora tudi zastopniki nekaterih društev. Vsa društva, katerih tekmovalci so bili do tega časa prijavljeni, dobe od vodstva nastopne številke za tekmovalce, objavljene v okrožnicah. Prihajajo pa od društev še vedno nove prijave, toda tekmovalci društev, ki so jih prepozno prijavila, bodo mogli tekmovali le v tekmi izven konkurence.

Tekmovali bodo člani, članice, moški in ženski naraščaj v 11 disciplinah, in sicer člani v tekni na 18 km, članice in moški naraščaj v tekni na 8 km, ženski naraščaj v tekni na 4 km, člani in članice v prostih skokih, članske trojice v smučskih likih, članice, moški in ženski naraščaj v smuku.

Vsi člani tekmovalci morajo biti v Mojstrani v soboto 13. t. m. ob 15., članice, moški in ženski naraščaj pa istega dne dopoldne že ob pol 11. Pripeljejo naj se z vlakom, ki privozi na Dovje okrog 10. a tekmovalci z Jesenic in Javornika se lahko poslužijo vlaka, ki prispe na Dovje ob 12. Odhod z Jesenic bo ob 11.37. Tekmovalci za nedeljske tekme morajo biti v Mojstrani v soboto zvečer. Od vseh tekmovalcev se pričakuje zanesljiva udeležba in sokolska disciplina.

Prijave je poslalo 12 društev. Največja udeležba bo z Jesenic, ki so prijavele 41 tekmovalcev in tekmovalk. Zelo lena bo tudi udeležba iz Gorij, Javornika, Kranja, Radovljice, Bleda, Mojstrane in od drugih. Obeta se zanimiva borba za prvo mesto.

Po tekmah bo v vseh prostorih hotela »Triglava« v Mojstrani družabni sestanek sokolskih pripadnikov in prijateljev zimskega sporta. Na sporedu bodo govori sokolskih voditeljev in razglasitev tekmovalnih rezultatov. Mojstrana bo sokolske goste bratsko sprejela in skrbela za ugodnost v toplih sobah in za dobro hrano ob železniške zveze v obeh smereh so zelo prijazni os avtobus avtobus avtobus ugodne.

Smučarski odsek ljubljanske sokolske župe vabi vse smučarske sodnike, sodnice, društvene smučarske referente ljubljanskih in bližnjih društev na sejo smučskega sodniškega zbora, ki bo v soboto 13. t. m. ob 18.30 na galeriji Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Seja sodniškega smučarskega zbora se sklicuje zbog razdelitve dela za župne in okrožne smučarske tekme, ki se bodo vršile v nedeljo 14. t. m. pri Škofljici. Ker je za uspešno izvršitev teh tekem neobhodno potrebno zadostno število kvalificiranih sodnikov in sodnic, po-

nedeljo igramo pokalno tekmo proti Slovanu. Naslednji igralci I. moštva naj bodo ob 13.30 v garderobi: Stifter, Kovac, Krek, Janežič I in II, Može, Roman, Jovič, Bitenc, Zabret, Amon, Cad, Hacc.

SK Korotan (Kranj) sklicuje prvi letošnji članski sestanek za danes ob 20. v klubskih prostorih v Narodnem domu. Sestanek je obvezen za vse članice vseh sekcij. Na dnevnem redu bodo volitve načelnikov sekcij in program dela v bodoči sezoni. Udeležba ni samo obvezna, ampak je tudi častna dolžnost vsake aktivnega članstva, da tam iznese svoje želje, predloge in ugovore. Odbor upravičeno pričakuje polnoštevilne udeležbe, zato naj nihče ne manjka.

Ljubljeno mladenko Pavlco Pangeršičevo pomilujejo vsi, ki so jo poznali. — Poročil se je občinski tajnik g. Hribar Rajko s gđc. Bezljajev Franco, pisarniško pomočnico pri predsedstvu občine Obilo sreča! — Skupina bojnikov pri Devici Mariji v Polju je pod režijo kaplana g. Janeza Sladiča uprizorila v Ljudskem domu dramo iz svetovne vojne »Prvi val«. — V proslavo rojstnega dneva Nj. Vel. kraljice Marije se je vršila služba božja, katere se je udeležila šolska mladina obeh šol z učiteljskim zborom, orožništvo, finančna kontrola, zastopniki Narodne odrbane in Sokola in poleg predsednika občine še dva občinski odbornika.

Repertoar

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI DRAMA.

Petek, 12. ob 15.: Čvrčak za pečjo. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din. Sobota, 13.: Kulturna prireditev v Črni mlaki. Izven. Znižane cene.

OPERA.

Petek, 12.: Zaprti. Sobota, 13.: Jenufa. Premiera. A.

Janafek: »Jenufa«. Letošnja premiera bo v soboto 13. t. m. Janafek je eden najodličnejših čeških skladateljev novejših dobe, izredno plodovit v svojem ustvarjanju. Jenufa je bila prvič izvajana l. 1904. v Brnu, pozneje pa je šla preko Prage in Dunaja v širni svet ter uživa med vsemi doli nesmrtnega moštra največji ugled, poleg »Prodane neveste« pa tudi največjo slavo kot češka opera. Njeno dejanje je izredno dramatično. V posameznih ulogah nastopijo: staro mlinarico poje ga. Golobova, Laco g. Goslič, Stevana g. Marček, vdova Kostelnička poje ga. Thierry, njeno rejenko Jenulo ga. Gjunjanc, starec je Rus Marjan, vaški rihtar g. Zupan, njegova žena ga. Kozogova, hčerka ga. Polihava. V ostalih ulogah nastopijo re.: Starniševa, Ramiškova, Jeromova in Škerjančova. Delo je našadrali ravatelj Polič, režiral pa režiser Debevec. Premiera je za rad A.

SENTJAKOBRSKO GLEDALIŠČE. Nedelja, 14.: Pogumni Tonček. Mladinska igra.

»Pogumni Tonček«, pravilna igra v petih dejanjih, ki je imela pri obeh dosedanjih predstavah tako krasen uspeh, se ponovi v nedeljo ob 16. Igro, ki jo je enisal priljubljeni slovenski pisatelj Jaka Spicar, je izvršno našadurala ga. A. D. Pri predstavi sodelujejo poleg otrok igralci Sentjakobškega gledališča. Vabljeni vsi, ki ljubite lepe pravilne igre. Vstopnice bodo v soboto in nedeljo od 10. do 12. in od 15. do 17. pri blagajni v I. nadstropju Mestnega doma. Cene so od 12 do 3 Din.

Mariborsko gledališče

Petek, 12.: Zaprti. Sobota, 13.: Scampolo. B.

Radio

Sobota, 13. januarja. LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Plošče, stanice. — 18.30: Zabavno predavanje. — 19: Ljudski nauk o dobrem in zlu. — 19.30: Znanstvenopolitični pregled. — 20: Radio-orkester. — 20.30: Saksofon solo. — 21: Razična pesmi. — 21.30: Čas, poročila. — 21.50: Radio - orkester in radio - jazz. BEOGRAD 16: Lahka godba. — 19: Plošče. — 19.50: Koncert na čelo. — 21: Operna glasba na ploščah. — 22: Lahka in plesna glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20.15: Klavirski koncert. — 20.45: Pesmi. — 21.45: Plesna muzika. — PRAGA 19.25: Slovaške pesmi s ciganske godbo. — 20.05: Opereta iz Bratislava. — 20.55: Močan program. — 22.15: Lahka glasba. — BENO 19.25: Saksofon. — 20.05: Opereta iz Bratislave. — 20.55: Program iz Prage. — VARŠAVA 20: Koncert orkestra in solistov. — 21.20: Chopinove klavirske skladbe. — 23.05: Plesna glasba. — DUNAJ 12: Orkester. — 16.40: Citre. — 17.40: Violinske skladbe. — 18.50: Orkester. — 20.05: Dramski večer. — 22.20: Plesna glasba na ploščah. — BERLIN 20.05: Koncert in kabaretni program iz Hamburga. — KÖNIGSBERG 20.10: Močan program. — 21.10: Program kakor v Berlinu. — MCHLACKER 20.40: Večer lahke glasbe. — 22.45: Plošče. — 23.20: Zabaven program. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 20: Plošče. — 21: Veselica. — RIM 17: Orkester. — 21: Prane opere iz gledališča.

ZAHVALA

Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom težke izgube naše srčno ljubljene žene in zlate mamice, gospe

MARIJE TORI

UPRAVNICI POSTE TRBOVLJE I

izrekamo tem potom vsem najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo čd. duhovščini, deputaciji poštne direkcije na čelom z direktorjem g. dr. Tavzesom, g. rudništermu direktorju ing. Loskotu, gospe Loskotovi, Jensterlovi in Rainhofnovi, našemu Sokolu in njegovi godbi, vsemu društvu »Zvon«, vsem zastopnikom društev in korporacij, vsem darovalcem vencev in cvetja in končno vsem onim, ki so spremili nepozabno pokojnico na njeni zadnji poti v tako častnem številu.

Trbovlje, dne 11. januarja 1934.

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

1259 **Zalujochi mož in sinova.**

